Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к. [illegible] — 2 р. 70 к. [illegible] — 4 р. — к. На 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: [illegible] — 20 к. [illegible] — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок нанпарэлі насярод тэксту 1 р. — к. За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сезонныя на 50 проц. даражэй. Вышэй тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумэнт [illegible] За кожны дадатковы [illegible] Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумэнт [illegible] За кожны дадатковы [illegible] Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

10 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 60 (2549) Субота, 16-га сакавіка 1929 г.

Я. М. Сьвярдлоў—1-шы старшыня Усесаюзнага ЦВК

Я. М. Сьвярдлоў—буйнейшы арганізатар.

Тав. Сталін аб Я. М. Сьвярдлове.

«Ёсьць людзі, правадыры пралетарыяту, аб якіх ня шумяць у прэсе, быць можа таму, што самі яны ня любяць шумець аб сабе, але якія зьяўляюцца тым ня менш, жыцьцёвымі сокамі і сапраўднымі кіраўнікамі рэвалюцыйнага руху. Да ліку такіх правадыроў належаў Я. М. Сьвярдлоў.

Арганізатар да мазга касьцей, арганізатар па натуры, па навыках, па рэвалюцыйнаму выхаваньню чулы арганізатар усёй сваёй кіпучай дзейнасьцю—вось фігура Я. М. Сьвярдлова.

Ідэалёгі і агенты буржуазеі любяць паўтараць бітыя сказы аб тым, што бальшавікі ня ўмеюць будаваць, што яны здольны нібы толькі руйнаваць. Я. М. Сьвярдлоў, уся яго праца зьяўляецца жывым адхіленьнем гэтых плётак. Я. М. Сьвярдлоў і яго праца ў нашай партыі ня ёсьць выпадковасьць. Партыя, якая нарадзіла такога вялікага будаўніка, як Я. М. Сьвярдлоў, можа сьмела сказаць, што яна ўмее таксама будаваць новае, як руйнаваць старое».

Рэвалюцыйная дзейнасьць Сьвярдлова.

(ВОДЛУГ МАТАР'ЯЛАЎ ДЭПАРТАМАНТУ ПАЛІЦЫІ).

«Праз нелегальныя гурткі, праз рэвалюцыйную падпольную працу, праз нелегальную партыю Сьвярдлоў прышоў да пасады першага чалавека першае сацыялістычнае рэспублікі, да пасады першага з арганізатараў шырокіх пралетарскіх мас»,—так сказаў Ленін на пасяджэньні Ўсесаюзнага ЦВК 18 сакавіка 1919 г. у прамове, прысьвечанай памяці Я. М. Сьвярдлова.

Шлях Я. М Сьвярдлова «ад нелегальнага гуртка» можна даволі яскрава прасачыць па дакумантах дэпартаманту паліцыі. Імя „полацкага мешчаніна" Я. М. Сьвярдлова пачынае сустракацца ў гэтых дакумантах ужо ў 1902 г., калі Сьвярдлову было ўсяго 17 год.

Так, у даносе ніжнягародзкага губэрнатара ад 25 красавіка 1902 г. сярод „злыбедных падазроных асоб", якія ўдзельнічалі ў непарадках з прычыны раптоўнае сьмерці паднаглядняга студэнта Рурыкава, фігуруе падазраны мешчанін Я. Сьвярдлоў. [illegible] два тыдні.

У 1902 г. [illegible] 1902 г. пачынаецца [illegible] паліцыі за «нестойкімі» Сьвярдловым.

У 1903 г. Сьвярдлоў арыштоўваецца і прыцягваецца да адказнасьці па справе «прыналежнасьці да арганізацыі [illegible] Н.-Ноўгарадзе [illegible] і распаўсюджваньні супрацьурадавых твораў». Па гэтай справе Сьвярдлоў падпаў гласнаму нагляду паліцыі на 2 гады, пачынаючы з 11 лютага 1904 г. Але хутка ён выяжджае з Ніжняга і пераходзіць на нелегальнае становішча партыйна-прафэсыянала.

Сьвярдлоў па даручэньні Паўночнага камітэту прыяжджае для працы ў Кастраму.

У архіве дэпартаманту паліцыі захаваўся перахоплены жандарамі ліст да аднаго таварыша заграніцу. Сьвярдлоў піша: «Я пасяліўся тут у якасьці прафэсыянала па даручэньні Паўночнага Камітэту, у склад якога ўваходзіць Кастрама. Справы тут вельмі шмат, а народу амаль што няма. Апрача мяне—усяго 3-4 чалавека, з якіх толькі адзін можа ісьці ў разьлік... Наогул адчуваю сябе даволі бадзёра. Шпікаў тут даволі шмат, але розумам яны не адрозьніваюцца, як я ўжо пасьпеў прыкмеціць. Прышлі мне апошнія ліcткі ЦК і ЦА (цэнтральны орган)».

Аднак, у пачатку 1905 г. Сьвярдлову прышлося выехаць з Паўночнага раёну. Дэпартамант паліцыі сочыць за Сьвярдловым па пятах. 17 сакавіка 1905 г. дэпартамант паведамляе начальніку Казанскае жандарскае ўправы, што Сьвярдлоў выехаў з Кастрамы і прапануе яго «ўзяць пад непасланы нагляд».

Пасьля паражэньня паўстаньня 1905 г. Сьвярдлоў робіць вялікую працу па арганізацыі і ўмацаваньню ўраду, як апоры бальшавізму. З дакумантаў паліцыі відаць, што ў верасьні 1907 г. Сьвярдлоў за прыналежнасьць да Пермскага камітэту РСДРП прысуджан казанскай судовай палатай да двох гадоў крапасьці.

У верасьні 1908 г. Сьвярдлоў канчае сваю высылку і крапасьці, а 13-га [illegible]

[illegible]

У чэрвені 1910 г. [illegible]

У ліставадзе 1910 г. Сьвярдлоў быў арыштаваны ў Пецярбургу, [illegible]

назад накіраван у Сібір пад гласны нагляд паліцыі ўжо не на тры, а на чатыры гады. Па дакумантах паліцыі Сьвярдлоў 18-га красавіка 1912 г. удзельнічае ў дэманстрацыі адміністрацыйна-высыльных у Нарыме, за што арыштоўваецца і накіроўваецца пад вартаю двох стражнікаў у Асьціцкае селішча «Максімкин яр». Месца было да таго дрэннае, што самі стражнікі ня вытрымалі і вярнуліся разам са Сьвярдловым у Нарым. Пасьля гэтага Сьвярдлоў зноў уцякае ў Пецярбург.

У пачатку 1913 г. Сьвярдлоў зноў арыштоўваецца. Але цяпер паліцыя высылае яго так далёка (у Туруханскі край), што ўсе спробы да пабегу, а іх было ня мала, не даюць ніякіх вынікаў. У перахопленым жандарамі лісьце Сьвярдлова на імя сястры ад 9-га лютага 1913 г. Сьвярдлоў піша: «Мяне і Язэпа Джугашвілі (Сталін) пераводзяць на 100 вёрст на поўнач, на 80 вёрст на поўнач ад палярнага круга. [illegible]

Сьвярдлоў усё-ж трымае сувязь з арганізацыямі [illegible] 1-га старшыні Усесаюзнага ЦВК.

Гадавіна сьмерці Сьвярдлова ў Маскве.

У Камуністычным [illegible] Я. М. Сьвярдлова дзень сьмерці (16-га сакавіка) абвешчаны днём жалобы. У ўнівэрсытэце [illegible] жалобнае пасяджэньне, на якім супольнікі Сьвярдлова выступяць з успамінамі аб яго жыцьці і дзейнасьці.

На жалобнае пасяджэньне запрошаны брат, удава і дзеці Сьвярдлова, рабочыя тэкстыльнае фабрыкі імя Сьвярдлова і прадстаўнікі камвузаў Сьвярдлова (нядзельны ўнівэрсытэт, вячэрні ўнівэрсытэт, школа імя Сьвярдлова і інш.).

Гістарычнаму габінэту ўнівэрсытэту Сьвярдлова даручана арганізаваць выстаўку, якая павінна адбіць асноўныя этапы жыцьця і дзейнасьці Сьвярдлова. У ўнівэрсытэце выдаецца спецыяльны нумар друкаванае газэты «Свердловия».

Апрача таго, у адзін з гэтых дзён між 16 і 18 сакавіка прадугледжваецца агульна-маскоўскае жалобнае пасяджэньне, прысьвечанае памяці Сьвярдлова.

Працэс Грамады.

Паказаньні Гурына і Бабіча поўнасьцю фальшывыя.

Пасьля скончаньня спрэчак бакоў у парадку рэплікі ўзяў слова пракурор Парчэўскі, які падтрымліваў тэзісы абвінавачаньня. У сваёй прамове пракурор галоўным чынам стараўся абяліць сьведкаў абвінавачаньня—Гурына, Бабіча і Кузьму. Па заяве пракурора «да паказаньняў гэтых сьведак трэба падыходзіць з вялікаю асьцярожнасьцю, але ўсё-ж немагчыма іх адхіліць". Пасьля пракурора выступілі абаронцы.

Абаронца Пятрусэвіч падкрэсьлівае, што па статуту нельга судзіць абвінавачаных на падставе паказаньняў вядома няпэўных сьведак і аналізуючы паказаньні Гурына і Бабіча, зазначае, што яны зуполна фальшывыя.

Абаронцы Бабянскі, Этынгер і Смуроўскі абвяргаюць усе довады пракурора і патрабуюць апраўдальнага прыгавору. Судовае сьледзтва абвешчана скончаным.

Абарона ўнесла прапанову аб выключэньні з пунктаў абвінавачаньня 102 арт., які ня можа быць прыстасаваны ў даным выпадку.

Суд адхіліў гэту прапанову абароны і пакінуў пункты абвінавачаньня ў тым выглядзе, як яны фігуравалі ў акруговым судзе, пасьля чаго вышаў на нараду для вынясеньня прысуду.

Прысуд чакаецца ў суботу а 9 гадзіне ўвечары.

Бэрлінскі суд бароніць „гонар" Носке.

Носке—сапраўды прахвост і агіднік.

БЭРЛІН, 14-3. Сёньня ў Бэрлінскім судзе [illegible] пачатку гэтае справы быў артыкул Фрыдрыха, у якой ён у свой час назваў Носке прахвостам і агіднікам.

На працэсе Фрыдрых заявіў, што ён назваў Носке зусім правільна. Водлуг слоў Фрыдрыха яго правасьць даказваецца ня толькі тымі меркаваньнямі аб Носке, якога называюць у рабочых колах „забойцаю рабочых", якія прадказваюцца пачуцьцямі. Фрыдрых гатоў нават даказаць шляхам апыту спэцыялістаў і знаўцаў гісторыі нямецкае рэвалюцыі, што напісаныя ім на адрасе Носке словы зьяўляюцца зусім справядлівымі.

Сам Носке, атрымаўшы позву на суд, на працэсе ня прысутнічае, бо падарожнічае ў сучасны момант па Міжземнаму мору.

Швэйцарскі ўрад—у абарону фашыстаў.

БЭРЛІН, 14-3. Водлуг паведамленьняў з Бэрну, агульнашвэйцарскі ўрад забараніў назначаны на 24 сакавіка ў Базэлі «Чырвоны Збор», які павінен быў адбыцца замест забароненай анты-фашысцкай маніфэстацыі, якая прадугледжваецца ў Тэсіне. Збор забаронен, ня гледзячы на тое, што кантрольны ўрад Базэльскага кантону з свайго боку не знайшоў ніякіх законных падстаў для гэтае забароны. Ня гледзячы на забарону, базэльскія рабочыя маюць намер, аднак, арганізаваць „Чырвоны збор».

Румынія ратыфікавала пакт Келёга.

МАСКВА. Учора польскі пасланьнік у Маскве пан Патэк паведаміў нотаю часова выконваючага абавязкі Наркома па замежных справах Літвінава, што румынскі ўрад ратыфікаваў 7-га лютага г. г. парыскі ўгавор ад 27-га жніўня 1928 г. аб адмаўленьні ад вайны ў якасьці зброі нацыянальнае палітыкі.

ПОЛЬСКІ СОЙМ РАТЫФІКАВАЎ МАСКОЎСКІ МІРНЫ ПРАТАКОЛ.

(АТРЫМАНА А 1-ай ГАДЗІНЕ НОЧЫ).

ВАРШАВА, 15. 13-га сакавіка сойм ратыфікаваў маскоўскі пратакол. Дакладчык, між іншым, заявіў: «З прычыны таго, што СССР ня член Лігі, пратакол мае асаблівае значэньне дзеля захаваньня міру ва Усходняй Эўропе. Надта важна, што Румынія, па ініцыятыве Польшчы, далучылася да пратаколу і такім чынам канстатавала становішча міру між СССР і Румыніяй».

Выступіўшы ў спрэчках пэпэясавец Чапінскі заявіў, што маскоўскі пратакол—крок да заснаваньня мірных адносін між Польшчай і СССР.

Дэпутат украінскага клюбу Васыньчук выказаўся супроць ратыфікацыі пратаколу. «Пратакол,—заявіў ён,—выходзе з фактычнага становішча рэчаў, якое выяўляе сабой ня што іншае, як падзел украінскіх зямель між Расеяй, Польшчай і Румыніяй. Я заяўляю, што ніякія выступленьні і акты захватчыкаў украінскіх зямель не абавязваюць украінцаў».

Эндэк Стронскі заявіў, што ратыфікацыя пратаколу павінна стаць апошнім этапам на шляху заключэньня гарантыйнага пакту, ад заключэньня якога Савецкі ўрад не адмаўляецца, як ён заявіў у сваёй першай ноце аб пратаколе. Нарэшце Стронскі выказаў жаль, што перагаворы адносна польска-савецкага пакту аб ненападзе стаяць на працягу трох год на мёртвым пункце.

Прадстаўнік блёку супрацоўніцтва з ўрадам Лёўнгерц заявіў, што маскоўскі пратакол дапамагае замірэньню і стабілізацыі ўсходняй і сярэдняй Эўропы.

Беспартыйны блёк, заявіў прамоўца, лічыць, што няма такой мэты, імкненьне да якой не апраўдвала-б наступацельную вайну.

З вялікай прамовай выступіў прадстаўнік ад беларускага рабоча-сялянскага клюбу Гаўрылюк, які намаляваў жудасны малюнак палітычнага і эканамічнага становішча Заходняй Беларусі.

«Савецкі ўрад,—заявіў Гаўрылюк,—выступіў з шчырымі мірнымі прапановамі, бо яны падтрыманы патрабаваньнем усеагульнага разброеньня. Толькі СССР далучыўся да пакту Келёга з думкай аб запраўдным захаваньні міру».

Нарэшце Гаўрылюк агаласіў наступную дэкларацыю: «Разглядаючы падпісаньне пакту Келёга, як этап на мяжу да ўсеагульнага разброеньня, беларускі рабоча-сялянскі клюб, які стаіць на варце працоўных мас Заходняй Беларусі, дзеля выкрыцьця гульні фашысцкага польскага ўраду і дзеля таго, каб не дапамагаць распаўсюджаньню ілюзіі, быццам мір можа быць гарантаваны ўрачыстымі дэкларацыямі, а не барацьбой мас—будзе галасаваць супроць ратыфікацыі пратаколу».

Прадстаўнік ад беларускага клюбу заявіў, што, не жадаючы процідзейнічаць якім-бы то ні было пацыфісцкім прапанаваньням, клюб устрымаецца ад галасаваньня.

Такім чынам, маскоўскі пратакол ратыфіцыраван галасамі ўсіх партый супроць камуністаў, славянскіх нацменшасьцяй і беларусаў, якія ўстрымаліся.

АРМІЯ ПОЛЬШЧЫ Ў АЦЭНЦЫ ГЕНЭРАЛА ЛЕРОНА.

МЭТА ПАДАРОЖЖА ЛЕРОНА—ПАДРЫХОЎКА ПОЛЬСКАЙ АРМІІ ДА НАПАДУ НА СССР

БЭРЛІН, 14-3. У „Ротэ Фанэ" агалошан сакрэтны даклад французскага генэрала Лерона, які [illegible] з сакрэтнымі даручэньнямі ў прыбалтыйскія краіны, Польшчу, дзяржавы Сярэдняе Эўропы і на Балканы. Лерон [illegible] польскае арміі [illegible]

на тое, што яна значна перавышае нямецкі рэйхсвэр колькасьцю, кожная наступальная апэрацыя, якую-б польская армія распачала на савецкай граніцы, можа скончыцца катастрофай. [illegible] пу супроць СССР. У сваім дакладзе Лерон заяўляе, што пры сучаснай структуры польскае арміі яна ня здольна вытрымаць барацьбу супроць войска, якое ўладае моцаю Чырвонае арміі, ці нямецкага рэйхсвэра», ня гледзячы [illegible] цы, але дае крытычныя водзывы аб матар'яльнай частцы, паколькі гутарка ідзе аб матар'ялах польскае вытворчасьці: Лерон выказваецца за замену гэтых матар'ялаў чужаземнымі. Закранаючы пытаньне аб камандным складзе ў польскай арміі, Лерон падкрэсьлівае, неабходнасьць «увесьці ў яго зьвярху да нізу высокакваліфікаваных камандзіраў». [illegible] тага раёну пахавалася, так сама як былі схаваны коні і жывёла і ні аб якой дапамозе з боку насельніцтва ня было і гутаркі, дапамогу аказвалі толькі мясцовыя чыноўнікі.

АДКРЫТЫ РАЗГУЛ ФАШЫЗМУ У ПОЛЬСКІМ СОЙМЕ.

ППС і „Вызваленьне" тайна дапамагалі выдачы суду рабоча-сялянскіх дэпутатаў.

Дэманстрацыя камуністаў і беларуска-украінскіх дэпутатаў.

ВАРШАВА, 14-3. Учора сойм большасьцю 135 галасоў супроць 121 пастанавіў пазбавіць дэпутацкае недатычнасьці камдэпутатаў Варскага і Бітнэра і дэпутата аб'яднанага сельробу Вальніцкага. Належыць адзначыць, што соймавая камісія адмовілася ў свой час пазбавіць дэпутатаў недатычнасьці, прызнаўшы прад'яўленае ім абвінавачаньне ня сур'ёзным, бо ім інкрымінуецца дэманстрацыя ў гонар дэпутатаў беларускае Грамады пры разглядзе іх справы ў 1-й інстанцыі. Супроць прапановы аб выдачы суду Варскага, Бітнэра і Вальніцкага выступаў дэпутат Сыпула. «Фашысцкі ўрад—заявіў ён, распраўляецца з прадстаўнікамі рабоча-сялянскіх мас, выдаючы суду асобных дэпутатаў. Так былі выданы Ланцуцкі, Сахацкі, Бачынскі і шмат інш. прадстаўнікі рабочых і сялян. Патрабуючы выдачы Бітнэра, фашысцкі ўрад хоча адпомсьціць за рэвалюцыйнае выступленьне лёдзінскіх рабочых прадстаўніком якіх зьяўляецца Бітнэр. Апрача Бітнэра сойм зьбіраецца выдаць суду Варскага—старэйшага рэвалюцыйнага дзеяча, які стаіць на чале рабочага руху Польшчы ў працягу 40 гадоў, чалавека, які працаваў поруч з такімі рэвалюцыянэрамі як Роза Люксэмбург, Карл Лібкнэхт, Тышко і Дзяржынскі, якія аддалі сваё жыцьцё рабочай клясе. Расправа з камдэпутатамі не затрымае росту актыўнасьці рэвалюцыйных мас у Польшчы». Вельмі паказальны быў ход галасаваньня. Пастанова аб выдачы была ўхвалена нікчэмнай большасьцю ў 14 галасоў. Гэта большасьць атрымалася з прычыны адсутнасьці дэпутатаў „Вызваленьня" і значнае часткі дэпутатаў ППС. Сыпула адзначыў гэта ў сваёй прамове, заявіўшы: «Калі выдаюць суду камдэпутатаў, пэпэсаўцы, якія называюць сябе абаронцамі-дэмакратыі, у перавагу адсутнічаюць і туляюцца ў буфэце». Пасьля агалашэньня вынікаў галасаваньня, камдэпутат і частка рэвалюцыйных беларускіх і украінскіх дэпутатаў наладзілі бурную дэманстрацыю. Чуліся выгукі: «Рабочыя прыпомняць вам сёньняшні дзень», «вы хочаце адпомсьціць за лёдзінскую забастоўку», «Прэч фашысцкі ўрад» і інш.». На тым-жа пасяджэньні галасавалі пытаньне аб выдачы суду дэпутаў «Вызваленьня». Лаўкі ППС і „Вызваленьня" напоўніліся і адразу знайшлася большасьць, каб адхіліць прапанову аб выдачы.

ІМПЭРЫЯЛІСТЫ „РАЗБРОЙВАЮЦЦА".

АНГЛІЯ «ЎЖО ДАСТАТКОВА ЗРАБІЛА ДЛЯ РАЗБРОЕНЬНЯ»

ЛЁНДАН, 14-3. Агенцтва Рэйтэр паведамляе: „Уносячы ў палату вобшчын праэкт бюджэту марского ведамства, марскі міністр Брыджмэн заявіў, што ў будучым бюджэтным годзе мяркуецца пабудова трох новых крэйсароў, з якіх два належаць да тыпу малых—а 6-ці цалёвымі гарматамі і павінны замяніць некаторыя старыя малыя крэйсары, якія ўжо нягодны. У часе спрэчак па марскому бюджэту палата вобшчын большасьцю 145 галасоў супроць 59 адхіліла рэзалюцыю, унесеную дэпутатам рабочае партыі Мозлі ў якой гаварылася, што, жадаючы выказаць сваю волю за вечны мір ажыцьцёвіць яе на справе, палата вобшчын заклікае ўрад ужыць больш выразную палітыку з мэтаю дамагчыся міжнароднае згоды аб агульным скарачэньні марскіх узброеньняў. Адказваючы на гэту рэзалюцыю ад імя ўраду, Брыджмэн заявіў, што рэзалюцыя сама па сабе ня выклікае пярэчаньняў, але што яна зьяўляецца зусім непатрэбнай, бо ўрад зрабіў ужо ўсё магчымае для таго, каб дамагчыся міжнароднае згоды аб агульным скарачэньні марскіх узброеньняў.

ФРАНЦЫЯ ТАКСАМА „РАЗБРОЙВАЕЦЦА"

ПАРЫЖ, 14-3. Агенцтва Гавас паведамляе: «Большасьцю 272 галасоў проці 28 сэнат пастанавіў распачаць ажыцьцяўленьне другой часткі суднабудаўнічае праграмы. На 30-е чэрвеня павінны быць закладзены адзін крэйсэр, 6 контр-мінаносцаў, 7 падводных лодак і два пад'ёмных судна.

Ваенная згода паміж Францыяй і Італіяй

РЫМ, 14-3. Агалошан тэкст італа-француcкае авіацыйнае згоды, падпісанае ў Турыне францускім і італьянскім міністрамі лётніцтва. Па гэтай згодзе Італія прадстаўляе Францыі права карыстаньня гідрастанцыямі ў Нэапалі, а таксама права пералёту праз Калебрыю для простых паветраных зносін з Сірыяй. У абмен за гэта Францыя прадстаўляе Італіі права карыстаньня гідрастанцыямі ў Марсэлі і Тунісе для праэктаваных паветраных зносін Рым—Туніс праз Сіцылію або Сардынію. Згода падпісана тэрмінам на 5 год, і калі ні адзін бок па скончаньні гэтага тэрміну ад згоды не адмовіцца, яна аўтаматычна ўступае ў моц на новы пяцігадовы пэрыяд. У палітычных колах надаюць гэтай згодзе вялікае значэньне.

Арышты ў Навагрудку

ВАРШАВА, 14-ІІІ. Водлуг паведамленьняў віленскіх газэт, у Навагрудку адбыліся масавыя арышты сярод камуністычнае моладзі.

Арышт дэпутата сойму.

ВАРШАВА, 14-3. У Вільні арыштаван Валявудзкі, дэпутат незалежнае сялянскае партыі, выданы соймам суду.

У Саюзных Рэспубліках.

Скончыўся зьезд прэзыдыумаў Дзяржпляпаў.

МАСКВА. Усесаюзны зьезд прэзыдыумаў Дзяржпляпаў скончыў сваю працу. Зьезд заслухаў 15 дакладаў па пяцігадоваму пляну разьвіцьця народнае гаспадаркі СССР. У спрэчках бралі ўдзел звыш 10 прадстаўнікоў наркаматаў, прафсаюзаў, рэспублік і раёнаў. Зьезд аднагалосна ўхваліў зварот ЦК УсеКП(б) і ВСНГ СССР у якім гаворыцца: „Пяцігадовы плян цалкам пабудаваны на дырэктывах 15-га зьезду партыі і наступных пленумаў ЦК. На падставе рашучага перамаганьня «вузкіх месц» у разьвіцьці народнае гаспадаркі на базе шпаркага тэмпу разгортваньня індустрыялізацыі краіны ў рашаючых галін народнае гаспадаркі, пяцігадовы плян адчыняе новыя шляхі рэканструкцыі ўсёй эканомікі краіны і стварае моцныя прыводныя рамяні ад гораду да вёскі ў інтарэсах сапраўднае сацыялістычнае перабудовы шматмільённае масы дробных і зусім маленькіх індывідуальных сялянскіх гаспадарак".

Стан пасеваў.

МАСКВА, 14-ІІІ. Водлуг даных Наркамзему РСФСР, за першыя дзесяць дзён сакавіка ў стане пасеваў значных зьмен не адбылося. Палі пакрыты дастатковым пластом сьнегу і марозы не адбіліся на стане азіміны. Вопытныя станцыі паказалі спробы, што азіміна жыва і процант загінуўшага насеньня не перавышае нормы.

50 проц. усяго насеньня будзе ачышчана.

МАСКВА, 14-ІІІ. Адбылося пасяджэньне сталае нарады пры ўпаўнаважаным ураду РСФСР па правядзеньні вясеньняй пасеўнай кампаніі, на якім былі заслуханы даклады аб ходзе зернаачышчальнае кампаніі на мясцох. Поўных вестак аб колькасьці ачышчанага зярна яшчэ няма, бо кампанія на мясцох толькі разгортваецца. Водлуг няпоўных вестак на 1 сакавіка ачышчана каля 5 міліёнаў цэнтнэраў насеньня, ці прыкладна, 30 процантаў пляну. Даклады з месц гавораць, што сёлета зернаачышчальная кампанія, ня прыклад мінулым гадам, разгортваецца куды шырэй і ня гледзячы на спазьненьне і шэраг асобных недахопаў ёсьць падставы заяўляць, што заданьне ўраду аб перадвясеньняй ачыстцы ня менш 50 проц. усяго засяваемага яравога зярна па найбольш галоўных вытвараючых раёнах будзе выканана.

Ангельскія рабочыя абураны выступленьнем Троцкага.

КІЕЎ, 14-3. Сёньня ў Кіеў прыехалі два ангельскія рабочыя-мэталёўцы, запрошаныя на працу на адным з мэталюргічных заводаў СССР. У гутарцы з супрацоўнікам Ратау, адзін з прыехаўшых член ангельскага рабочага саюзу Рэйнфорд заявіў адносна апошніх выступленьняў Троцкага ў ангельскім буржуазным друку наступнае: «Вельмі характэрна, што людзі, якіх я асабіста ведаю, як лютых ворагаў бальшавікоў, зараз усяк выхваляюць Троцкага. Сярод перадавой часткі ангельскіх рабочых выступленьне Троцкага выклікала шчырае абурэньне. Мы будзем энэргічна змагацца з тым паклёпам, які распаўсюджвае зараз Троцкі аб СССР».

Растлумачэньне УсеЦСПС аб прафсаюзным сяброўстве пазбаўленых выбарчых правоў.

МАСКВА. У адказ на запытаньні масцовых арганізацый УсеЦСПС растлумачыў, што асобы, пазбаўленыя выбарчых правоў, захоўваюць прафсаюзнае сяброўства ў працягу аднаго году з моманту пазбаўленьня іх выбарчых правоў, калі яны ўзбудзілі хадайніцтва аб аднаўленьні ў выбарчых правах. У гэтым выпадку зьняцьце гэтых асоб з працы па матывах пазбаўленьня выбарчых правоў не дапушчаецца. Захоўваючы прафсаюзнае сяброўства пазбаўленыя правоў, аднак, ня могуць быць абранымі ў органы прафсаюзаў. У выпадку вырашэньня пытаньня аб пазбаўленьні выбарчых правоў у апошняй інстанцыі (ЦВК Саюзных рэспублік) да скончэньня гадовага тэрміну—пазбаўленыя правоў павінны зараз-жа выключацца з прафсаюзаў.

Выраб дэталяў да трактараў Фордзона.

ЛЕНІНГРАД, 14-3. Вытворчы саюз распачаў загатоўку запасных частак да трактараў Фордзона. Пакуль што выпрацоўваецца 16 розных дэталяў. Здача запасных частак пачнецца ў маі. У далейшым вытворчы саюз будзе выпрацоўваць яшчэ 30 дэталяў.

Замест нядзелі—дзень адпачынку серада.

ТОМСК, 15-3. Па пачыну школы імя Кастрычнікавае рэвалюцыі, усе школы гораду перанесьлі дзень адпачынку з нядзелі на сераду. Мэта гэтага пераходу—парваць з старою традыцыяю і адзначыць сераду, як дзень пачатку Кастрычнікавае рэвалюцыі. Школьнікі выклікалі ўзяць з іх прыклад рабочых. На некаторых прадпрыёмствах прыняты аналёгічныя пастановы.

Асаднае становішча ў Паўднёвай Бэсарабіі.

Пагроза паўстаньня на глебе голаду.

ВЕНА, 14-3. Бэсарабскія газэты паведамляюць, што румынская ўлада распаўсюдзіла асаднае становішча на Паўднёвую Бэсарабію да Эскіпэлоса і Кейрачэка, г. зн. аднавілі яго ў Паўднёвай Бэсарабіі ў ранейшых разьмерах. Вайсковыя колы Румыніі абгрунтоўваюць гэта мерапрыёмства стварэньнем небясьпекай новага паўстаньня на глебе ўзрастаючага голаду. Як паведамляе „Вістарул", у выніку назначанага ўрадам расьледаваньня, зачынен Кішынёўскі рабоча-сялянскі орган „Праўда". Апошнія дні ў Бэсарабіі арыштавана некалькі сот чалавек. „Адэвэрул" выказвае здавальненьне з прычыны лютых мэтадаў барацьбы з камуністычным рухам, якія ўжыў урад і патрабуе яшчэ больш лютых мер, каб канчаткова „расправіцца" з камуністычнымі агітатарамі.

ГОЛАД У БЭСАРАБІІ.

ВЕНА, 6-3. Водлуг паведамленьняў „Бэсарабскага Слова" румынскі ўрад даў да гэтага часу для галадуючай Бэсарабіі толькі нікчэмную суму ў 20000 міліёнаў лей. (Лея 1 кап.). З гэтае сумы на душу галадуючага насельніцтва прападае 8 кап. Ня гледзячы на голад у леташнім годзе ў Бэсарабіі спагнана 2 міліярды лей падатку. Для аказаньня самае неадкладнае дапамогі неабходна 750 міліёнаў рублёў. З іх 600 міліёнаў для вёскі і 150 міліёнаў для гораду. Міністр працы паведамляе, што на дапамогу галадуючым да гэтага часу накіравана ўсяго 7000 вагонаў хлеба, з іх раздадзена пакуль толькі 3800 вагонаў.

Новы закон аб абароне дзяржавы.

ВЕНА, 6 3. 1 сакавіка агалошан дэкрэт, які дапаўняе закон аб абароне дзяржавы. Водлуг новага закону ўзмацняюцца пакараньні за злачынствы супроць дзяржавы. Забараняецца, пад пагрозаю пяцігадовага зьняволеньня ў астрозе, прапаганда за аддзяленьне якіх-небудзь вобласьцяў ад Румыніі, за зьмену дзяржаўнага, палітычнага і грамадзкага ладу.

ПЕРАД ВЯСЕНЬНЯЙ СЯЎБОЙ

На першым месцы.

(Ад нашага спэцкора).

Дрыбінскі раён, Аршанскай акругі стаіць на першым месцы па падрыхтоўцы да вясеньняй пасеўнай кампаніі (ачышчана насеньня на 45 проц. заданьня). Тут ёсьць чаму навучыцца астатнім раёнам акругі.

Падрыхтоўка распачалася яшчэ з восені. Сталая агітацыйная праца, нялс аграпамічная прапаганда, увязваньне кампаніі за ўзьняцьце ўраджайнасьці з перавыбарамі сельсаветаў, прыцягненьне ўсяго грамадзкага актыву вёскі да гэтага пытаньня далі станоўчыя вынікі.

З студзеня месяца ў кожным сельсавеце распачалі працу, ня гледзячы на вялікія марозы, зерначышчальныя абозы. Ёсьць сельсаветы, як напрыклад, Бельскі, якія выканалі больш чым на сто процантаў заданьня. Адстаюць пакуль што Гаспадоўскі і Карэбскі.

За зіму арганізавана тры буйныя калгасы на плошчы 418 гэктараў. Цікава адзначыць, як клясычны прыклад няжыцьцёвасьці сталыпінскіх хутароў, якія так абаранне кулацкая частка сялянства. Дваццаць тры чалавекі сялян-хутаранаў Гаспадаўскага сельсавету арганізавалі калектыў на плошчы 170 гэктараў. Дзесяць год жыцьця на хутарох паказалі сялянам усю выгаднасьць і карысьць сталыпінскай сыстэмы. Аб'ектыўна гледзячы на формы землякарыстаньня, з пункту погляду эканамічнай выгаднасьці, сяляне парашылі раскіатаца з хутарамі раз і назаўсёды, перайшоўшы на калектыўны лад жыцьця. Значную дапамогу гэтаму рашэньню аказаў акамічны ўздым камуны «Новае жыцьцё», якая знаходзіцца на суседзкім з вяскоўцамі полі.

Раён узяў жывёлаводчы напрамак у гаспадарцы. А пагэтаму зусім правільна робіць і аграпамія, і райземаддзел, калі прымаюць меры да пашырэньня засеву ў пятым годзе карняплодаў і бульбы. Неабходнасьць пашырэньня карняплодаў увайшла ў сьвядомасьць шырокіх пластоў сялянства: у мінулым годзе плошча пашырана была на 70 проц. Трэба спадзявацца, што і ў гэтым годзе, як мяркуе райземаддзел, плошча карняплодаў будзе пашырана на 50 процантаў.

У Дрыбіншчыне, больш чым у другіх раёнах, пашырана культура лубіну. Амаль што ў кожнай вёсцы, асабліва на пасёлках з супясчанай глебай, можна сустрэць гэту расьліну. Сёлета таксама маецца вялікі попыт на насеньне лубіну, але тут сустракаецца перашкода—адсутнасьць у раёне насеньня. На завоз з боку спадзявацца амаль што немагчыма. Пакуль што ня позна, трэба ўзмацніць загатоўкі, хаця-б некалькі сот пудоў нарыхтаваць лубіну.

Аб правядзеньні такіх элемэнтарных рэчаў, як збор попелу, пастановы сялянскіх сходаў па аграмінімуму, папулярызацыя закону ўраду аб падвышэньні ўраджайнасьці і казаць ня трэба, бо яны ў Дрыбіншчыне праведзены ў жыцьцё.

У раёне 32 проц. гаспадарак пераведзены на шматпольны севазварот. Сёлета будзе пераведзена на шматпольле яшчэ 3100 гэктараў пахаці.

Падрыхтоўка да вясеньняй пасяўной кампаніі зусім не пахожа на падрыхтоўку мінулых гадоў. Сёлета гэта кампанія набывае шырока масавы характар. Установы і арганізацыі накіравалі ўвагу ўсёй грамадзкасьці на ўздым ураджайнасьці. Ад гэтага такі вялікі посьпех у Дрыбіншчыне падрыхтоўкі да сяўбы.

Ад сонца растайвае сьнег...

(Ад нашага спэцыяльнага карэспандэнта).

Коханава. Райвыканкам. Гадзіньнік паказвае дзевяць, але пакуль — што супрацоўнікаў ня відаць, асабліва «адказных».

У пакойчыку райзямаддзелу рэгістратарша — маладзенькая, курчавая дзяўчына перабірае паперы.

Прышоў селянін. Зьняў шапку.

—Я да вас. У нашай вёсцы прайшло землеўпарадкаваньне. Арганізавалі арцель па выпрацоўцы цэглы. Ведаеце—перабудова, дык цэгла кожнаму патрэбна. Уступіла ў таварыства 66 гаспадароў.

— А дзе гэта? У якой вёсцы?—запытала рэгістратарша.

— Рэчкай называецца наша вёска.

— Ага, Рэчка. Ведаю.

— От мяне і абралі ўпаўнаважаным. Я прышоў да вас за статутам.

— Няма ў нас статутаў, дзядзька.

— Як гэта няма.

— Няма і ўсё. Трэба запытаць Воршу. Прышлюць праз тыдні два-тры.

— Занадта доўга. Яны-ж павінны быць у вас.

— А калі ня хочаце чакаць—яжджайце «непасрэдственна» ў акрземаддзел.

— «Непасрэдственна», кажаце? Далёка занадта. Статут павінен быць у вас...

* * *

Загадчык райземаддзелу запэўнівае, што да вясны рыхтуюцца [illegible] здавальняюча.

Ружовы хмель салодкай гутаркі растойвае і з усёй яскравасьцю паўстаюць два словы, толькі два словы—

ПЯТНАЦЦАЦЬ ПРОЦАНТАЎ...

Кажыце што хочаце, запэўнівайце, абгрунтоўвайце, а ўсёткі-факт зрыву пасеўнай кампаніі захаваць у тумане салодкіх прамоў ня ўдасца.

Праходзілі перавыбары сельсаветаў. Ішла клясавая барацьба беднаты з кулацтвам. На раёну прайшла хваля ўздыму актыўнасьці ўсёй беднаты і серадняцтва. Чаму ні сельсаветы, ні райвыканком не ўвязалі перавыбарчую кампанію з пераарганізацыяй сельскай гаспадаркі, з узьняцьцем ураджайнасьці, з падрыхтоўкай да вясеньняй сяўбы? Дапытвацца позна.

Сельсаветы і зараз мешкаваты на паваротах, кансэрватыўны ва ўсёй сваёй працы. Пытаньне падрыхтоўкі да сяўбы звужаецца да ачысткі насеньня. Ачыстка насеньня гэта пачатковы, прымітыўны спосаб да ўздыму ўраджайнасьці. Калі ня будуць зьнішчаны старадаўнія межы а галоўнае—сераднявяковая трохполка, калі ня будуць палепшаны балотныя, іржавыя сенажаці—ачыстка насеньня патоне ў дзедаўскай сыстэме гаспадараньня.

Закон ураду, важны і гістарычны дакумант, амаль што нідзе не папулярызуецца, не даведзены да нізоў, для якіх ён выдаваўся. Праэкт закону па сельска-гаспадарчаму падатку і ўсе зьвязаныя з ім ільготы для гаспадарак, якія выконваюць аграномічны мінімум, у такой-жа знаходзіцца „папулярызацыі“.

Раённая пасяўная тройка робіць «абагуленыя» пасяджэньні раз у два тыдні. Адзін гэты факт кажа ба «баявой падрыхтоўцы» райвыканкому. Суседні Талочынскі раён дае супроцьлеглы прыклад. Там штодзённа, мянавіта на баявому праводзяцца весткі з пасеўнага фронту. А па Коханаўскаму выходзе [illegible] савет [illegible] ніхто не рабіць, два тыдні сядзець злажыўшы рукі і райвыканком нічога ня будзе ведаць...

* * *

На ганках райвыканкому ад сонца растаў сьнег. Плямы першага бруду ляглі на падлогу.

Узыходзе селянін на ганкі, папірае рукі да пакуль-што пятнаццацігралусага марозу і кажа:

— От і вясна ідзе... Сьнег пачаў таяць. Хутка дарога разьмякне.

Райвыканкомаўцы ня чуюць гэтых слоў, як і ня бачаць таяўшага сьнегу. Ідзе сакратар, ідзе загадчык земаддзелу, падымаецца на ганкі „сам“ старшыня і ніводзін з іх не прыкмячае яскравых праменяў сонца і „першай ластаўкі вясны“—таяўшага сьнегу.

Цім. Зарэчны.

М. Коханава, Аршанскай акр.

А трыеры маўчаць.

(Калінкавіцкі р., Мазырская акр.).

Распачалася агітацыя. Даклады і даклады «За ўраджай». Гэта пытаньне цэнтральнае на пленуме с.-с., на сходах, на пленуме РК ЛКСМБ, на сходзе статкораў, рабселькораў і г. д.

Дзе-ні-дзе пачалі рухацца абозы. Так па Зеляноцкаму с.-с. у в. Кубалаць ачышчана 4 тоны. Але вельмі мала, бо трэ было ачысьціць каля 10 тон. Шмат дзе трыеры маўчаць ужо тыдзеі і яшчэ гатовы маўчаць месяцы, калі ніхто не падштурхне сонных чынуш—старшынь сельсаветаў.

У в. Матрунках трыер стаіць без працы на двары сакратара ячэйкі ЛКСМБ. У Якімавіцкім с.-с. з людзей, хто чысьціць „пена выступае ад працы“ (слова статкора на райстаткор нарадзе) ад цяжкасьці круціць, бо трыер ніколі ня мазаўся, няма паса, круціць вяроўкай. У Сухавіцкім с.-с. трыер з адным сітам, г.-зн. на адно збожжа. Калі сяляне пачалі шукаць сіт, то аказалася, што сіты яшчэ з мінулага году засталіся ў канюшні Калінкавіцкага РВК і там згінулі.

У Аўцюкоўскім с-с трыер зусім паламаны і стаіць сіратліва, чакаючы гаспадара.

Даклады, даклады, «гаварыльня». Ня дарам на райнарадах актыву менш слухаюць агітацыі, а больш патрабуюць ад устаноў рэальнай працы. Неабходна ўскласьці пэрсанальна адказнасьць за працу трыера, яго цэласьць і ўсё зерначышчэньне на старшынь с.-с. і КСУ. За зрыў зерначышчэньня і пасеўкампаніі неабходна караць, як за невыкананьне законаў ураду.

В. А. Сяргейчык.

Пляны і іх выкананьне.

«Беда коль пироги начнет печи сапожник»—казаў Крылоў. Ці ня толькі крылоўскія сапожнікі пякуць пляны пасеўкампаніі на Менскай акрузе? А пякуць іх многа (Акрза ўжо зляжыла два пляны, 2 акрсельсаюз, ды яшчэ кожны дзень рассылаюць дадаткі), а што-ж выходзе з гэтых печаных плянаў?

Асабліва значная месца ў плянах адводзіцца кантрактацыі.

Вядома рэч, пытаньне надзвычайна важнае. Але здаецца, што з гэтым важным пытаньнем трохі жартуюць, бо быў прысланы адзін плян у студзені ў раёны з прапановай разьмеркаваць па крэдытных т-вах, потым другі ў лютым м-цы з такой-жа прапановай (і невядома колькі яшчэ будзе прыслана).

Што-ж робіцца да выкананьня гэтых плянаў?

Па Бярэзінскаму раёну прапануецца закантрактаваць 200 гэкт. аўса—сартавога, а сартавога аўса ў раёне ня маецца зусім, і прадстаўнік Акрза на нарадзе пры РВК 19-II—29 г. заявіў, што атрымаць насеньне аўса не спадзяваецца.

Для забясьпечаньня насеньнем аўса кантрактоўшчыкаў вызначан крэдыт на раён у суме 1840 руб. ці 9 р. 20 к. на гэкт. Гэта па лімітных цэнах хопіць на 50 проц., а ў інструкцыі Белсельбанку ад 26-I—29 г. вызначана даць для бядняцкіх гаспадарак і калгасаў на 90 проц. і серадняцкіх на 75 проц. насеньня ў крэдыт.

Наогул справа з аўсом у раёне дрэнная, свайго насеньня ня хопіць, а пра ўвоз ні слуху, ні духу.

Можа з другімі культурамі справа лепей? Напрыклад, з ільном на валакно. Бярэзінскі раён ніколі ільнаводным ня быў і бадай ня будзе (дзякуючы пясчаным і забалочаным глебам), але 40 гэкт. кантрактацыі ільна-валакна і крэдыт вызначылі па 6 р. на гэкт. для забясьпечаньня насеньнем кантрактоўшчыкаў, а ў раёне па гэктару лёну ня сее ні адзін гаспадар, а самае многае 0,25 гэкт. і выходзе, што дзядзька, каб атрымаць 1 р. 50 к. крэдыту, павінен будзе страціць 2 дні (пры цяперашнім становішчы крэдытаваньня).

Неабходна перагледзець яшчэ раз плян і зьвязаць заданьні з магчымасьцямі і гэту працу трэба зрабіць як найлутчэй, бо кантрактацыю трэба праводзіць цяпер, а не чакаць пакуль сяляне пойдзе сеяць.

У. К—ос.

Вядзецца належная праца.

(Казіміраўскі с-с., Жлобінскага р.).

Дырэктыва наконт падняцьця ўраджайнасьці Казіміраўскім с-с. праводзіцца вельмі добра.

Ня гледзячы на марозную зіму, на сёняшні дзень ачышчана 620 пудоў збожжа.

Адначасова з гэтым вядзецца растлумачальная праца па падняцьцю ўраджайнасьці; ніводнага сходу сялян не адбываецца без разьвязваньня пытаньня па падняцьцю ўраджайнасьці.

Паводле гэтай працы большасьць насельніцтва захоўвае попел, хаця першым застрэльшчыкам і прыкладам зьяўляюцца сельсавет, настаўніцтва, аграном і вясковы актыў.

Аграном увесь апошні час наглядае за ачысткай насеньня і робіць даклады наконт ураджаю.

Наогул праца распаўсюджваецца тэрмінова і пытаньне па падняцьцю ўраджайнасьці стала на сёняшні дзень галоўным у справе с-с. і ўсіх вясковых грамадзкіх устаноў.

Пачатая праца вельмі добрая і калі яна будзе так да канца, дык трэба адзначыць, што дырэктыва партыі і ўлады па падняцьцю ўраджайнасьці будзе выканана.

П. Слупскі.

САВГАС—НА ДАПАМОГУ СЯЛЯНАМ.

Ворша, 15-3. Савгас [illegible], Ар[illegible], адпусьціў 1 зернаачышчальную машыну з вопытным рабочым для ачысткі насеньня сялянам навакольных вёсак. Машына пераяжджае з вёскі ў вёску і поўнасьцю нагружана.

Апроч гэтага, калі сяляне з якой-небудзь прычыны ня могуць ачысьціць насеньне ў той час, калі машына бывае ў іх вёсцы, яны вязуць у савгас і там чысьцяць.

Групавы кіраўнік савгасамі Межава-Казечкі, абвясьціў сялянам суседняй вёскі Казечына, што калі яны згадзяцца перайсьці на шматпольле, ён вясной успаша сваім трактарам усё іх яравое поле і засее яравы клін сваім гатунковым насеньнем. Сяляне цяпер гэту прапанову кіраўніка савгасамі абгаварваюць і большасьць выказваецца за пераход на шматпольле.

Гнілую віку—на насеньне.

Ходасаўскае спажывутаварыства, Аршанскай акругі з посьпехам вяло нарыхтоўкі вікі-насеньня. Ня было толькі адпаведных памяшканьняў для захоўваньня вікі. Некалькі разоў праўленьне прасіла Дняпросаюз, каб апошні даў нарады на адпраўку насеньня вікі куды небудзь, дзе яна будзе патрэбна, але ад Дняпросаюзу нічога ня можна было дабіцца і віка ляжала на складзе спажывутаварыства. Толькі нядаўна Дняпросаюз даў нарад накіраваць віку ў Магілеў—акрсельсаюзу ў якасьці насеньня. А калі там яе агледзелі і апрабавалі, аказалася, што віка—гнілая і ў якасьці насеньня ня прыгодна. Такой гнілой вікі было накіравана ў Магілеў чатыры вагоны.

Цяпер па гэтай справе вядзецца сьледзтва для прыцягненьня вінаватых да адказнасьці

Аршанец.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Сяляне вітаюць зьезд саветаў чырвонымі абозамі з хлебам.

УЗДА, 13-3. Раённы зьезд саветаў, які адбываецца ў сучасны момант, прыслаў прывітальную тэлеграму ЦК КПБ(б), ЦВК, Менскаму АК КП(б)Б і акрвыканкому, у якой адзначае наступнае:

«На мяжы з капіталістычным сьветам, на вачох заходня-замежных братоў, перамагаючы вялікія цяжкасьці, шпаркім тэмпам адбываецца сацыялістычнае будаўніцтва ў раёне. Шпаркасьць будаўніцтва забясьпечана згуртаваньнем энэргіі працоўных мас пад кіраўніцтвам партарганізацыі».

У час працы зьезду сялянскія дэлегацыі віталі раённы зьезд саветаў і перадалі арганізаваным парадкам хлебазагатоўчым арганізацыям **1300 пудоў зернапрадуктаў.**

Найлепшая і самая танная цэгла.

(Клімавічы, Магілеўск. акр.)

Па аналізу, зробленаму ў Маскве, цэгла клімавіцкага сілікатнага заводу адзначана здольнай вытрымаць прэс у 200 кілёграмаў (пры нарматыўнай устойлівасьці для цэглы ў 130 кілёграмаў).

Гэткім чынам, прадукцыя заводу з вялікім посьпехам вытрымала экзамен на якасьць, і збыт яе (для Асінбуду і інш. вялікіх пабудоў) забясьпечан.

Зараз завод ідзе на павялічэньне сваёй вытворчасьці. У мінулы сэзон спробная праца (завод быў толькі што пушчан) дала каля 1 млн. штук цэглы.

Сёлета (з красавіка месяца) завод распачне працу ў тры зьмены, з выпрацоўкай каля 50 тысяч цэглы ў дзень, а ў сэзон—да 8-10 млн штук.

Завод да пуску ўжо гатоў і забясьпечан апалам і сыравінай (вапнай).

Завод хутка прыступае да пабудовы ўласнай вапельнай печы, якая паменшыць сабекошт цэглы на 40 процантаў, які будзе даведзен да 19 руб. за тысячу штук, пры продажнай цане каля 21 р. (сабекошт бяз вапельнае печы 31 р. за тысячу) і будзе зьнішчана залежнасьць ад увозу вапны з замеж Беларусі (Смаленшчына).

Адначасова будуць дабудаваны дапаможныя памяшканьні заводу: качагарка, харчэўня, мыйніца з душам, а таксама ўстаноўкі для вэнтыляцыі і мэханічнай пагрузкі вапны.

На канчатковую дабудову заводу адпушчана 140 т. р.

Ужо загадзя прададзена з будучай прадукцыі заводу 3 мільёны штук цэглы для Асінбуду, а таксама Белдзяржбуду на пабудову фабрыкі штучнага валакна і скуранога заводу ў Магілеве.

Квік.

КРАХМАЛЬНЫ ЗАВОД БЕЗ СЫРАВІНЫ.

Ворша, 15-3. Для Талочынскага крахмальнага заводу, распачаўшага працу з восені мінулага году, стварылася пагроза застацца бяз бульбы. Да 1 лютага на завод паступіла толькі 50 проц. закантрактаванае бульбы і пасьля таго застанавілася гэта паступленьне. Выкананьне па збору закантрактаванае бульбы ідзе вельмі слаба.

Галоўным чынам забясьпечвацца бульбай завод павінен з Талочынскага, Круглянскага і Коханаўскага раёнаў. Але ў гэтых раёнах выкананьне збору бульбы кепска пасоўваецца ўперад. Да гэтага часу Талочынскі раён выканаў толькі 44 проц. збору закантрактаванае бульбы, Коханаўскі—52 і Круглянскі—67 проц. Днепрасаюз, які толькі пасьля пастановы заключыў умову з заводам на дастаўку яму бульбы, а гэта ўжо было позна, з-за марозаў ня мог выканаць умову, бо бульбу падвозіць нельга было. Да гэтага яшчэ патрэбна дадаць, што і Белхарчтрэст, у распараджэньні якога знаходзіцца завод, пастараўся не на карысьць заводу, зацягнуўшы зацьвярджэньне ўмовы заводу з Днепрасаюзам. У сваю чаргу і Аршанскі акрсельсаюз не клапаціўся і ня прымаў ніякіх мер, каб выканаць кантрактацыю бульбы—збор яе і гэтым забясьпечыць завод сыравінай. Дзякуючы такому становішчу, завод працуе толькі ў адну зьмену, тады як ён павінен быў працаваць у тры зьмены.

У апошні час акрвыканком прымае меры, каб забясьпечыць завод бульбай і даць гэтым яму магчымасьць працаваць нармова. Вінаватыя ў невыкананьні плянаў і стварыўшыя абставіны, дзякуючы якім завод застаўся амаль што без сыравіны прыцягваюцца да адказнасьці

Пленум ЦСПСБ

Падрыхтоўка спэцыялістаў.

Нам. Наркому Асьветы т. **Слонім** зрабіў даклад на тэму—аб падрыхтоўцы спэцыялістаў для розных галін гаспадаркі БССР.

Зараз па ўсіх нашых вышэйшых і сярэдніх навучальных установах навучаецца каля 11000 студэнтаў, але нашу гаспадарку не здавальняе колькасьць спэцыялістаў, якіх выпускаюць нашы ВНУ і тэхнікумы.

На падставе 5-гадовага пляну разьвіцьця народнай гаспадаркі, Наркамасьветы мае на ўвазе адчыніць шэраг новых вучэбных устаноў і пашырыць існуючыя. Не зважаючы на гэта, усё-ж наша гаспадарка будзе адчуваць недахват спэцыялістаў. Так ВСНГБ на 5 год патрэбна 1097 новых інжынэраў і тэхнікаў, а падрыхтаваць зможам толькі каля 800 чал., спэцыялістаў па сельскай гаспадарцы зможам падрыхтаваць толькі 60 проц. патрэбнай колькасьці. Падрыхтоўка настаўнікаў поўнасьцю забясьпечыць узрастаючую сетку школ. Тав. Слонім указвае, якія ўстановы мяркуе адчыніць НКА для падрыхтоўкі спэцыялістаў; паміж іншымі будзе адчынен будаўнічы ВТУЗ, хімічны тэхнікум і [illegible] іншых вучэбных устаноў.

[illegible] нашы ВНУ пралазяць варожыя элемэнты. Але ў апошні год у галіне ўкамплектаваньня ВНУ ёсьць некаторыя дасягненьні, і сацыяльны склад студэнцтва палепшыўся. Трэба прыняць меры да максымальнага ўцягненьня рабочых у нашы ВНУ, трэба адчыніць курсы для падрыхтоўкі рабочых у ВНУ, пашырыць сетку вячэрніх рабфакаў і павялічыць стыпэндыі.

З садакладам аб працы прафсаюзаў сярод студэнцтва выступіў т. **Башмачнікаў**. З 11000 студэнтаў у нас палова членаў розных прафсаюзаў, але прафсаюзная праца сярод іх яшчэ кульгае. Трэба павесьці сыстэматычную працу сярод студэнтаў-членаў прафсаюзаў. Многа ў нашых вучэбных установах ёсьць варожага нам элемэнту. К сучаснаму моманту з розных вучэбных устаноў па БССР выключана да 200 такіх студэнтаў. Гэту працу трэба весьці і далей.

У спрэчках па дакладах адзначалася, што пытаньне аб падрыхтоўцы спэцыялістаў яшчэ недастаткова прапрацавана. Наркамасьветы за 5 год ня зможа даць патрэбны кадр новых спэцыялістаў, а таму трэба заняцца перападрыхтоўкай старых, трэба падумаць аб падвышэньні іх кваліфікацыі.

Тав. **Рубінштэйн** указвае, што ў Віцебскім каапэрацыйным тэхнікуме сярод студэнтаў многа варожага нам элемэнту. Рабочы ў гэты тэхнікум ня ідзе. У нас вялікая патрэба ў спэцыялістах, а студэнты Віцебскага палітэхнікуму накіроўваюцца на біржу працы. Мала аддаецца ўвагі практыкантам—ім не даюць работы па спэцыяльнасьці. Адзначае т. Рубінштэйн і тое, што прафсаюзы не зварачваюць належнай увагі на падбор кандыдатур, якія накіроўваюць у ВНУ.

Тав. **Эстрын** зазначае, што ў новых вучэбных установах не вядзецца барацьба з прагуламі студэнтаў, а гэта частае зьявішча.

Тав. **Платун** гаворыць, што падрыхтоўка настаўнікаў вядзецца слаба, сродкаў на гэта адпускаецца мала. Трэба зьліквідаваць разрыў між ВНУ і ніжэйшай школай. З навучальных плянаў трэба ўсё непатрэбнае выкінуць; неабходна зьвярнуць больш увагі на інтэрнацыянальнае і антырэлігійнае выхаваньне.

Тав. **Сімановіч** указвае, што вячэрнія рабфакі працуюць слаба, бо рабочыя перагружаны грамадзкай працай і з прычыны гэтага адстаюць у вучобе.

Тав. **Кулак** сьцьвярджае, што Наркамасьветы і ЦСПСБ мала зрабілі для падрыхтоўкі рабочых у ВНУ.

Пэрспэктывы забесьпячэньня рабочых.

На пасяджэньні 14 сакавіка пленум ЦСПСБ абгаварыў даклад Нар. Кам. Гандлю БССР т. **Аксючыца** і садаклад прадстаўніка Белрабсэкцыі аб пэрспэктывах забесьпячэньня рабочых прадуктамі і прамтаварамі.

Тав. Аксючыц пачаў свой даклад з высьвятленьня становішча з хлебам і іншымі прадуктамі. З дакладу відаць, што ў нас ёсьць рэзэрвовы фонд хлеба, якога хопіць для забясьпечаньня насельніцтва БССР на 3 месяцы. Для эканомнага расходаваньня хлеба ўводзіцца суровы нарміраваны водпуск апошняга. Цукрам мы забясьпечаны цалкам, але з прычыны ненармальнага попыту на апошні, выкліканы чуткамі і плёткамі мяшчанства і варожых нам элемэнтаў, Нар. Кам. Гандлю прымушан быў увесьці нарміраваньне і ў продаж цукру. Значна паляпшаецца становішча з забесьпячэньнем маслам. Добра стаіць справа з мясам—загатоўчы плян выкананы на 128 проц. Будзе забясьпечана насельніцтва гарадоў і бульбай, паляпшаецца забесьпячэньне прамтаварамі.

Рабочая каапэрацыя мае запас хлеба—звыш 1000 вагонаў; на сакавік месяц адпушчана 300 вагонаў. Забясьпечаньне крупой рабочай каапэрацыі праводзілася недастаткова, асабліва адчуваецца недахват рысу і маннай крупы.

У першым квартале было завезена 70 тон масла, і 61 тону масла рабочая каапэрацыя атрымала ад Белсельтрэсту і малочна-жывёлаводчага саюзу.

У бліжэйшы час забясьпечаньне пайшчыкаў маслам значна палепшыцца.

Палепшылася сёлета і ў далейшым будзе паляпшацца забясьпечаньне пайшчыкаў рабочай каапэрацыі рознай гароднінай

Рабочая каапэрацыя з кожным годам пашырае дастаўку пайшчыкам дроў; у 1928-29 г. мяркуецца закупіць 462000 куб. мэтраў дроў, ці на 40 проц. больш леташняга.

З 1 кастрычніка да 1 лютага рабочая каапэрацыя атрымала 220 вагонаў селядцоў;—у III квартале будзе завезена 75 вагонаў.

Ня зусім дастаткова адпускае рабочая каапэрацыя алей: так, да 1 сакавіка адгружана 17 цыстэрн; такім чынам, каапэрацыя недаатрымала 11 цыстэрн. На III квартал павінна паступіць 16 цыстэрн.

Прадстаўнік Белрабсэкцыі спыніўся на забясьпечаньні прамтаварамі. У III квартале чакаецца павялічэньне завозу тэкстыльных тавараў. Пэрспэктывы на атрыманьне абутку здавальняючыя. Пашыраецца работа цэрабкопаў па грамадзкаму харчаваньню і хлебапячэньню.

ДЗЕСЯЦЬ ГОД БЕЛАГА ТЭРОРУ.

(Артыкул т. Клары Цэткін да гадавіны Парыскае Камуны).

Паміж белым тэрорам апошняга дзесяцігодзьдзя і жудаснымі зруйнаваньнямі чатырохгадовай імпэрыялістычнай бойні існуе шчыльная гістарычная сувязь. Вялікія канфлікты і злачынствы імпэрыялістычнай буржуазеі паказваюць, што набліжаецца канец яе ўлады. Вольны і бесперашкодны рост вытворчых сіл сучаснае грамады патрабуе пераабсталяваньня сіл сучаснае грамады, патрабуе пераабсталяваньня яе на новых пачатках, выключаючых прыгнечаньне і эксплёатацыю чалавека чалавекам. Аб'ектыўныя прадпасылкі для вызваленьня ўсіх працоўных ад зьневажаючых, цяжкіх умоў буйнае прыватнае ўласнасьці ўжо насьпелі. У думцы чалавецтва насьпяваюць таксама і суб'ектыўныя прадпасылкі для гэтага вызваленьня. Сьледам за злачынствамі сусьветнага капіталізму набліжаецца гістарычны суд над ім—пралетарская сусьветная рэвалюцыя.

Кастрычнікавая рэвалюцыя зьяўляецца першым магутным і непарыўным зьвяном доўгага ланцугу будучых рэвалюцый, паўстаньняў, масавых грамадзкіх рухаў. Розныя па характару і значэньню, усе гэтыя масавыя рухі маюць адну агульную рысу. У тэй ці іншай форме, пры большым ці меншым імкненьні да мэты яны зьяўляюцца стыхійным ці арганізаваным адпорам клясавай эксплёатацыі і ўціску капіталізму. Але поруч з гэтымі масавымі рухамі цягнецца непарыўны ланцуг белага тэрору, які ўжывае буржуазея для прыдушэньня рэвалюцыі. Каты, турмы і суд на службе капіталізму маюць толькі адну мэту: любою цаною, чаго-б гэта ні каштавала, утрымаць рэжым панаваньня меншасьці над усімі працоўнымі. Дзесяць год белага тэрору гэта ясна даводзяць.

Калі ў 1918 г., пасьля паражэньня нямецкага імпэрыялізму, нямецкі пралетарыят пашоў у наступ супроць кіруючых клясаў, буржуазея зараз-жа абярнула супроць яго белы тэрор. Камэндант Бэрліну сацыял-дэмакрат Вэльс загадаў страляць у «чэрнь»—у дэманструючых беспрацоўных і інвалідаў вайны. Сацыял-дэмакрат Носке зрабіўся катам пралетарскае рэвалюцыі. Ён узяў на сябе ролю Мусаліні, ролю ратаўніка буржуазнае ўласнасьці і дзяржавы, ролю абаронцы ўлады буржуазеі. Пад яго кіраўніцтвам рэшткі разьбітае вільгельмаўскае арміі з яе афіцэрамі лютавалі ня менш, чымся пасьля фашысцкія банды ў Італіі. Сацыял-дэмакраты Эбэрт і Шэйдэман у імя парадку і дэмакратыі далі сваё блаславеньне контр-рэвалюцыйным забойцам.

Крывавы паток заліў трупы здрадніцкі забітых правадыроў—Розы Люксэмбург, Карла Лібкнэхта і інш. Бязьлітасна была расправа пасьля нізрынуцьця Баварскае савецкае рэспублікі. Люты белы тэрор зваліўся на пралетарыяў Рурскае вобласьці за іх адважную спробу даць баявы адпор контр-рэвалюцыі ў час Капаўскага паўстаньня. Разьюшана кідаецца ён на рэвалюцыйных барацьбітоў у час паўстаньня ў сакавіку ў Сярэдняй Нямеччыне і лютуе ў 1923 г. у Цюрынгіі і Саксоніі. Адначасова з крывавым тэрорам дзейнічае судовы тэрор. Буржуазная юстыцыя ня толькі фізычна забівае ў турмах, але і топча ўсякі расток вольнай чалавечай масы, усякае імкненьне да культуры.

Стварэньне савецкае рэспублікі ў Вэнгрыі абвясьціла рабочым і сялянам гэтай краіны вызваленьне ад уціску прамысловага і ліхвярскага капіталу і абшарнікаў. Але палахлівая і мсьцівая буржуазея і вайсковая кліка патапілі ў моры крыві ледзь нарадзіўшуюся савецкую дзяржаву. Сьмяротныя прысуды і турма на ўсё жыцьцё, прыдушэньне элемэнтарных палітычных свабод і зараз яшчэ зьяўляецца характэрнымі рысамі становішча ў Вэнгрыі.

Чырвоны Кастрычнік 1917 г. даў прыбалтыцкім дзяржавам і Фінляндыі поўную нацыянальную незалежнасьць і самастойнасьць. Эксплёатуемыя рабочыя і абяздоленыя сяляне чакалі вызваленьня ад эканамічнай залежнасьці шляхам устанаўленьня савецкай улады. Але буржуазея адказала на гэта шалёным тэрорам, які кіравалі белагвардзейскія авантурысты з старой царской Расеі і нямецкія наймнікі з рэспублікі Эбэрта—Шэйдэмана—Носке. Імёны Манэргейма і фон-дэр-Гольца сталі ў Фінляндыі сынонімамі крывавага белага тэрору.

Дэмакраты, меншавікі і эсэры разгарнулі на Украіне шырокі тэрор з мэтаю пры падтрыманьні нямецкае зброі ўзмацніць клясавае панаваньне буржуазеі.

Шляхта і буржуазея нанова адроджанай і быццам вольнай польскай дзяржавы, пад кіраўніцтвам Пілсудзкага, самым бязьлітасным тэрорам нішчаць якія-б та ні было спробы да адпору іх рабаўнічай уладзе. Лютымі распраўамі адказваюць яны на масавы пралетарскі рух, на імкненьне галодных і змучаных сялянскіх нацменшасьцяй палепшыць умовы свайго жыцьця.

Беднасьць і імкненьне да волі штурхнулі італьянскіх мэталістаў да захопу фабрык у верасьні 1920 г. Але іх стыхійны рэвалюцыйны рух быў паралізаваны здрадаю рэфармістаў, у руках якіх знаходзілася прафсаюзнае кіраўніцтва. Гэта паражэньне адчыніла шлях контррэвалюцыйнай дыктатуры буржуазеі і абшарнікаў—Мусаліні. У процілегласьць сваім братом па тэрору ў іншых буржуазных краінах ён, разам з затаптанымі прынцыпамі сацыялізму, адкінуў і званьне сацыяліста. У фашызьме буржуазны рэжым тэрору знайшоў асабліва вострую зброю. У параўнаньні з зьверскімі катаваньнямі, якія церпяць цяпер рэвалюцыйныя рабочыя і сяляне ад чорнарубашачнікаў, бляднеюць нават катаваньні калісьці барбарамі сваіх ворагаў.

Поруч з злачынствамі італьянскіх фашыстаў стаяць злачынствы белага тэрору ў другой, прэтэндуючай на цывілізацыю, краіне—у краіне шыбеніц, Баўгарыі. Гэткаму-ж тэрору падпадае рэвалюцыйнае сялянства, рабочыя і нацыянальныя меншасьці ў Румыніі. У фашысцкай Югаславіі цяжкія рэпрэсіі і прасьледваньні душаць усе выяўленьні грамадзкага і палітычнага жыцьця працоўных.

У Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах, у гэтай краіне «дэмакратыі і волі», пачынаючы яшчэ з 1886 году, калі ў Чыкаго былі павешаны рэвалюцыйныя рабочыя, і да ганебнага пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці, мы маем непарыўны ланцуг актаў белага тэрору — лінчаваньняў, злачынстваў супроць тых, што змагаюцца за свае элемэнтарныя патрабаваньні рабочых.

Нячуваных разьмераў дасягнуў белы тэрор у Кітаі, дзе контррэвалюцыйны Гаміндан, у саюзе з імпэрыялістычнымі драпежнікамі, топіць у моры крыві нацыянальна-вызваленчы і рэвалюцыйны рух шматмільённых кітайскіх мас. А ў калёніях уладарных імпэрыялістычных акул, дзе ненасытныя драпежнікі з мэтраполіі бязьлітасна эксплёатуюць тубыльных нявольнікаў,—там белы тэрор за апошнія гады часта набывае нават характар масавага зьнішчэньня. Досыць успомніць учынкі ангельскіх і францускіх «цывілізатараў» у Індыі, Эгіпце, Сірыі, Марока і іншых калёніях, успомніць, як распраўліся з паўстаньнем у Інданэзіі «міралюбчыя» галяндцы.

За гэтыя дзесяць год белы тэрор сусьветнае буржуазеі набыў надзвычайна шырокія разьмеры, але ня стаў мякчэйшым, больш «цывілізаваным». З Эўропы ён перакідваецца ў іншыя краіны сьвету і распаўсюджваецца ўсюды, дзе пануе капітал. Ва ўсіх капіталістычных краінах бязупынна працуе гільотына буржуазнае клясавае юстыцыі. Гэта юстыцыя ўсё часьцей ігнаруе нават уласныя законы і набывае характар адкрытага гвалту капіталістаў і буйных аграрыяў. Фашысцкая юстыцыя пачынае ўжывацца далёка за яе межамі. Яе мэтады ўжываюцца ўжо ў Баўгарыі і Югаславіі. У Польшчы, пры падтрыманьні польскае сацыялістычнае партыі (ППС) яе функцыі бяруць на сябе легіянэры Пілсудзкага. «Чорны Рэйхсвэр» і «Сталёвы Шлем» у Нямеччыне, «Хэймвэр» у Аўстрыі таксама чакаюць моманту, калі яны змогуць выявіць сябе ў вялікім маштабе.

Буржуазея вярбуе ў свае шэрагі таксама і жанчын. У Італіі і Фінляндыі ўжо даўно ёсьць жаночыя фашысцкія атрады; такія-ж атрады фармуюцца і ў Англіі; ёсьць яны і пры нямецкім «Сталёвым Шлеме».

Разьвіцьцё белага тэрору глыбока зьвязана з мэтадамі рэфармізму. Гэта наглядаецца ва ўсіх буржуазных краінах, дзе рэфармісцкія правадыры выяўляюць сябе, як арганізатары і дапаможнікі белага тэрору і абаронцы рэжыму эксплёататараў супроць змагаючыхся працоўных мас. У шэрагу краін, не гаворачы ўжо аб Італіі, Баўгарыі і Польшчы, фашызм нараджаецца і разьвіваецца зараз пры пасыўным і актыўным удзеле гэтых асоб.

Рост белага тэрору, канчатковым вынікам якога зьяўляецца фашызм, уяўляе сабой сымптом набліжэньня ваеннай небясьпекі. Усякі, хто сумленна імкнецца да міру, ня можа абмежавацца ўрачыстымі пацыфісцкімі завярэньнямі і абяцанкамі. Ён павінен энэргічна змагацца супроць вайны, супроць фашызму і белага тэрору. Насьпяваюць грозныя клясавыя сутычкі, масы павінны быць гатовы да рашучага моманту.

Рост белага тэрору і ўзмацненьне падрыхтоўкі да вайны, поруч з стабілізацыяй капіталістычнае эканомікі, накіраваны на ўзмацненьне ўлады буржуазеі. Але разам з тым яны зьяўляюцца таксама адзнакамі пачатку канца буржуазеі, не паказальнікамі яе жыцьцяздольнасьці, а канвульсіямі разлажэньня грамадзкага ладу. У самай глыбіні буржуазнае грамады, у капіталістычнай эканоміцы, адбываецца нястрымны працэс гістарычнага разьвіцьця. Капіталізм нястрымана ідзе да абвостраных эканамічных і сацыяльных супярэчнасьцяй і клясавых боек, да свайго канца—да нізрынуцьця ўлады буржуазеі, да вызваленьня ўсіх працоўных, да захопу ўлады пралетарыятам. Тэрорам і вайной імпэрыялізм узбройваецца супроць гісторыі. Яго ўпартасьць і супраціўленьні дарэмны, але пакуль што яны каштуюць шматлікіх ахвяр тым, хто імкнецца да новага сацыялістычнага ладу.

Канец тэрору! Канец вайне!—гэтыя патрабаваньні толькі тады будуць канкрэтнаю сапраўднасьцю, калі пасьля нізрынуцьця імпэрыялізму будзе ўтворана новая грамада, у якой ня будзе эксплёатацыі, ня будзе прыгнечаньня чалавека чалавекам. Прэч тэрор і вайну! Наперад да барацьбы!

ЖЫЦЬЦЁ І ПРАЦА АСЬВЕТНІКА.

У паходзе за ўраджай.

(Ліст з Бабруйшчыны).

Наша савецкая школа павінна практычна ўдзельнічаць у справе падняцьця ўраджайнасьці, у прыватнасьці ў падрыхтоўчай працы да веснавой сяўбы. Вось аб гэтым практычным удзеле школы ў справе падняцьця ўраджайнасьці на Бабруйшчыне і будзе ісьці гутарка ў гэтым лісьце.

Школы распачалі працу. Вось прыклады іх працы.

Вучні Сьвіслацкай сямігодкі арганізавалі чатыры вучнёўскія брыгады, ты, як пратручваньне насеньня, закладка парнікоў у сялян для атрыманьня раньняй капусты, пасадку садовых дрэў у сялян і г. д. і г. д.

Але асабліва вялікую працу правяла ў гэтым напрамку Жлобінская сямігодка. Па-першае—яна правяла праз сваіх вучняў (удзельнічала 160 вучняў) выпрабаваньне якасьці насеннага матар'ялу ў сялян-бацькоў вучняў і гэтыя вынікі апублікавала ў акруговай газэце «Камуніст». Вынікі пака-

Вучні зьбіраюць попел.

залі, што насеньне ў некаторых сялян засьмечана напалову.

Гэта-ж школа праз вучняў вядзе вучот падрыхтоўкі да пасеўкампаніі на вёсцы; яна арганізавала спэцыяльную с-г. бібліятэку для карыстаньня бацькоў вучняў. Вучні гэтай школы правялі працу па папулярызацыі пастановы СНК аб мерапрыемствах па падняцьцю ўраджайнасьці, арганізоўваюцца вучнёўскія дружыны дапамогі беднаце ў час пасеву.

Апрача таго, школа арганізавала для вучнёўскага актыву спэцыяльныя сельска-гаспадарчыя курсы, распачата пры дапамозе вучняў праверка ўсхожасьці насеньня ў сялян.

Школа ўзяла шэфства над 2-мя суседнімі вёскамі па падрыхтоўцы да сяўбы і правяла яшчэ шмат карысных мерапрыемстваў па падняцьцю ўраджайнасьці.

Гэтыя прыклады ўдзелу школ у падрыхтоўцы да сяўбы павінны зьявіцца прыкладам для іншых школ, асабліва вясковых, якія яшчэ слаба ўцягнуты ў працу па дапамозе сялянству ў падрыхтоўцы да сяўбы.

Раслалі іх на вёску, здаволіўшы сельска-гаспадарчай літаратурай. На вёсцы вучні вядуць шырокую растлумачыцельную працу па падрыхтоўцы да сяўбы.

Гэта, так сказаць, праца чыста агітацыйнага характару. А вось Гарбацэвіцкая сямігодка арганізавала збор попелу сярод сялянства для ўгнаеньня свайго школьнага вучастку і палёў сялян беднякоў.

Такое-ж мерапрыемства актыўна праводзяць і вучні Дараганаўскай школы, Стара-Дарожскага раёну. Тут нават у працу ўцягнуты малышы—вучні 1 і 2 групы, і трэба сказаць, вынікі працы добрыя.

Возьмем Гарадкоўскую сямігодку. Ужо вучні сумелі сабраць больш паўсотні пудоў попелу, а да вясны яны мяркуюць сабраць яго ня менш, як дзьвесьце пудоў. Апрача таго, вучні школы ўдзельнічаюць у правядзеньні ачысткі насеньня.

Парыцкая школа сялянскай моладзі ў сваёй працы па падняцьцю ўраджайнасьці не абмяжоўваецца зборам попелу і агітацыяй. У плян працы гэта школа ўнесла і такія мамэн-

А. Дамброўскі.

Пакараньне за пабоі дзяцей.

[illegible]

Мясцовы.

Дапамагаем беднаце.

(Крупскі с-с., Самахвалавіцкага р-ну, Меншчына).

Камісія дапамогі беднейшым вучням Дубіцка-Слабадской школы [illegible]

За сабраныя сродкі камісія купіла [illegible]

А. Р.

Дашкольнікі на радыё-станцыі.

(Менская сямігадовая школа № 20, імя 10-годзьдзя БССР).

[illegible]

З лістоў.

[illegible] хуліганскімі выхадкамі псуюць іншых вучняў. Настаўніцтва не можа справіцца з хуліганамі.

— Вучні Гарадзенскай сямігодкі (Рагачоўскі р., Бабр. акр.) арганізавалі школьны каапэратыў, які ахапляе каля 50 проц. усіх вучняў. Пай для вучняў II-га канцэнтру—25 к., для I-га—20 кап.

Наша перапіска.

[illegible] школах" пераслалі ў НК РСІ дзеля прыняцьця належных мер.

М. С. Бабруйск. Допіс «Не раскрапашчэньне, а закрапашчэньне жанчын» пераслалі ў Бабруйскую акр. пракуратуру.

А. П. Сьмілавічы. Допіс «Даволі цярпець» пераслалі ў Мен. акр. інспэктуру нарасьветы.

Вынікі няўдалага адмінстраваньня.

(Вільшчынская ШСМ, Кейданаўскага р. Менская акр.).

Разам з дасягненьнямі ў працы Вільшчынскай ШСМ ёсьць і недахопы як па гаспадарцы, так і з пэдагагічна-выхаваўчага боку. Сад запускаецца, змаганьне са шкоднікамі саду не разгорнута. Каровы ўбытачныя.

Саломы для подсьцілу даўно няма, бо патрэба ў саломе загадзя не падлічана. Племянны кныр ужо болей васьмі месяцаў скрабецца ў каросьце. Племянной сьвіньні недзе было парасіцца, і яе зьмясьцілі ў клюб. Галоўны будынак школы адрамантавалі дрэнна: падлога і столь апускаюцца, падлога падгнівае і правальваецца. Печкі перакладаюць кожны год і пасьля кожнай перакладкі трэскаюцца, дымяць.

З боку рабочых, служачых і вучняў былі ўказаньні на недахопы.

Пісалі ў газэты як цэнтральныя, так і насьценную, але «крытыкуноў» нацёрлі, і ўжо на працягу 7-8 месяцаў ціха, ні крытыкі ні самакрытыкі ня чуваць. Апошні раз у кастрычніку 1928 г. у насьценнай газэце трохі ўказалі на недахопы, але за гэта, кажуць, дасталося рэдактару, і прыблізна з таго часу насьценнай газэты няма.

Па прафсаюзнай лініі таксама цішыня; вытворчых нарад амаль што няма, можа таму, што сама загадчыца—старшыня вытворчай камісіі, а яе намесьнік—прафупаўнаважаны.

Выхаваўчая праца вучняў і рабочых наладжана слаба. Адміністрацыя ўжо выхаваўчую працу падмяняе вымовамі—строгімі, простымі, таварыскімі, карамі, палоханьнем і г. д. У выніку з боку вучняў адчуваецца пасыўнасьць, забітае раўнадушша.

У апошнія часы ў школе здарыліся пажары, два будынкі згарэлі; будынкі не застрахаваны. Тут таксама шмат нядбайнасьці з боку адміністрацыі.

Каб зьнішчыць усе недахопы ў далейшым, трэба: ажывіць працу вытворчых нарад; ажывіць самакрытыку; выпускаць насьценную газэту; пакаральны мэтад зьмяніць пэдагагічна-выхаваўчым; набыць для школы больш літаратуры, у тым ліку абавязкова творы Леніна, аб чым вучні просяць ужо тры гады.

К. П.

Вытворчыя агляды і ўдарныя групы—НА ДАПАМОГУ ВЫТВОРЧАСЬЦІ.

(НА МЕНСКАЙ АБУТКОВАЙ ФАБРЫЦЫ).

Шмат адмоўных зьявішчаў было ў працы на менскай абутковай фабрыцы. Былі выпадкі значнага проценту браку, недастатковая праца вытворчых нарад, парушэньні працоўнай дысцыпліны, а часамі некаторыя і тэхнічныя недахопы, якія рабілі адмоўны ўплыў на вытворчасьць працы ў розных цэхах.

Усе гэтыя недахопы рабочыя бачылі штодзённа і памяталі аб іх добра, гутарылі між сабой, выказвалі адзін другому свае думкі, як іх зьнішчыць, як палепшыць вытворчасьць, але на гэтым гутарка і канчалася. Скруціўшы цыгарку з махры, разыходзіліся па хатах, бо ня было каму выслухаць, падагуліць іх думку, а ў выніку ажыцьцёвіць.

ПРАЦА ВЫТВОРЧЫХ НАРАД І КАМІСІЙ НЯ ЦІКАВАЯ.

Існуючыя на гэтай фабрыцы вытворчыя нарады і вытворчая камісія рэгулярна не працавалі, і, такім чынам, з-пад іх кіраўніцтва адрываліся хвалюючыя рабочых пытаньні.

Вытворчая камісія складзена зусім няўдала, не па цэхах, у выніку чаго часамі немагчыма зьнішчыць на месцы дэфэкты, якія назіраюцца ў штодзённай працы.

Не адчуваецца адказнасьці за працу ў кожнага сябра камісіі, абавязкі між імі не разьмяркаваны.

Апошні час камісія працавала зусім бяз пляну; затое плян, складзены на 1-ы квартал, так нагружаны, што яго трэба было выконваць у працягу паўгода, а «сьпешка» яго рэалізацыі, такім чынам, прывяла да ня зусім добрых вынікаў.

На пасяджэньні, якія к таму-ж праводзіліся нерэгулярна, рабочы актыў не заклікаўся.

Пастановы, якія былі часамі і карыснымі, на вытворчых нарадах не зацьвярджаюцца,—і рабочыя па гэтай прычыне зусім ня ведаюць, што робіць камісія.

Вытворчыя нарады—таксама маюць свае недахопы: нерэгулярнае іх склікаНьне, адсутнасьць вучоту тых прапаноў, якія ўносяць рабочыя, невыкананьне адміністрацыяй пастаноў, прынятых нарадай.

Звычайна адміністрацыя выконвае ў першую чаргу тыя пастановы, якія яна ўносіць сама і мяркуе іх ажыцьцёвіць, а прапановы рабочых на камісіі і нарадах адміністрацыяй адцягваюцца.

ВЫТВОРЧАЯ ДЫСЦЫПЛІНА І ЯКАСЬЦЬ ПРАДУКЦЫІ.

Дзякуючы тэй плённай выхаваўчай працы, якую праводзяць ячэйка КП(б)Б, ячэйка камсамолу і прафарганізацыі, рабочыя добра ўявілі сабе важнасьць дысцыпліны, уважлівых адносін да вытворчасьці; пагэтаму былыя калісьці адзіночкамі рабочыя адчуваюць сябе ў гэтым вялікім калектыве гаспадарамі і дбаюць самі аб падвышэньні якасьці прадукцыі, аб падняцьці дысцыпліны.

Характэрна адзначыць, што ў гэтай фабрыцы, дзе ёсьць каля 200 рабочых, зусім не назіраецца злосных прагулаў. Напрыклад, у лютым гэтага году ўсе 100 проц. рабочых зьяўляліся на працу.

Што датычыцца выраблямай прадукцыі і яе якасьці, дык яны здавальняючыя. Па апошніх падліках, якія былі ў канцы мінулага году, процант браку зьмяншаецца з кожным месяцам.

ВЫТВОРЧЫ АГЛЯД ПАДЫМЕ ВЫТВОРЧАСЬЦЬ І ДЫСЦЫПЛІНУ.

Сярод станоўчых фактаў—падняцьце вытворчасьці, здавальняючая дысцыпліна і інш.—ёсьць і адзінкавыя выпадкі адмоўнага парадку. Былі, напрыклад, і такія, калі адзін рабочы тасьвядома псаваў машыну; баючыся канкурэнцыі, не хацеў прывучаць моладзь да кіраваньня машынай. Пасьля шэрагу папярэджваньняў прадпрыемства прымушана было яго выключыць.

Ёсьць, напрыклад, ва ўсім калектыве адзін рабочы М., выключаны з КСМ, які за кароткі тэрмін мае 9 вымоў за парушэньне вытворчай дысцыпліны і за нядбайныя адносіны да сваіх абавязкаў.

У часе працы на вытворчасьці рабочыя часта сябруюць з «матам», пакрываючы ім майстра...

Гэтыя адмоўныя факты ў жыцьці рабочых, а таксама і жаданьне яшчэ лепш падняць вытворчасьць падштурхнулі рабочых арганізаваць вытворчы агляд.

Абраная ў ліку 10-ці асоб камісія працуе ўжо ў працягу 2-х месяцаў, дакладна вывучаючы самыя дробныя адмоўныя зьявішчы на фабрыцы.

На час агляду камісія супольна з рэдкалегіяй насьценнай газэты выпушчаюць газэту па агляду, якую рабочыя засыпаюць дзесяткамі карысных прапаноў, як палепшыць тое ці іншае ў кожным цэху.

Рабочыя ўнесьлі 65 практычных прапаноў, частка з якіх будзе прэміравана дзякуючы сваёй каштоўнасьці. Частка гэтых прапаноў, не чакаючы вынікаў агляду, адміністрацыяй ужо ажыцьцяўляецца.

Камісія ў працягу 2-х месяцаў заснавала штодзённае дзяжурства ў клюбе ў часе абеду і ўвечары: правяла нарады ва ўсіх 4-х цэхах па пытаньнях падняцьця вытворчасьці, якасьці прадукцыі і вытворчай дысцыпліны.

Вынікі гэтага агляду відавочны.

Згодна заявы дырэктара заводу і яго намесьніка, процант браку, які быў да арганізацыі агляду—0,3 проц. зараз, за час вытворчага агляду, зусім ня мае месца на фабрыцы.

НАСЬЦЕНГАЗЭТА І ФОТАГУРТОК ДАПАМАГАЮЦЬ.

Поруч з працай камісіі па вытворчаму агляду, насьценная газэта высунула цікавую ідэю арганізацыі ўдарных брыгад на вытворчасьці. Гэту ідэю падтрымаў фота-гурток, які працуе пры клюбе фабрыкі.

Мэта ўдарных брыгад—выкрываць усе адмоўныя зьявішчы ў жыцьці і працы фабрыкі, выяўляюць рабочых, якія нядбайна адносяцца да сваіх абавязкаў, дапамагаць у справе палепшаньня якасьці прадукцыі, зьмяшчаць фота-здымкі ў насьценнай газэце браку і тых, хто гэты брак па нядбайнасьці зрабіў.

Ажыцьцяўленьне гэтага значна дапаможа палепшыць працу на фабрыцы, дапаможа замацаваць і ажыцьцёвіць тыя мерапрыемствы, якія [illegible] начыць вытворчы агляд [illegible]

Рабочы.

КУТОК РАБСЕЛЬКОРА.

Рабселькор павінен быць пісьменным і тэарэтычна падкаваным.

Рост актыўнасьці працоўных мас параджае і рост рабселькораўскіх шэрагаў. У шэрагі рабселькораў уліваецца ўсё новы і новы маладняк, які не прайшоў яшчэ школы рабселькораўскага выхаваньня, для якога яшчэ задачы рабселькораў ня зусім ясныя і зразумелыя. Ды і для «старога» рабселькора часта не заўсёды ясны штодзённыя задачы яго працы, бо наша жыцьцё, наша будаўніцтва так хутка рухаецца ўперад, высоўваючы перад працоўнымі масамі і тым больш перад савецкім друкам усё новыя і новыя задачы, за якімі бывае вельмі цяжка ўгнацца.

Але савецкі друк, які зьяўляецца агітатарам, прапагандыстым і арганізатарам працоўных мас вакол сацыялістычнага будаўніцтва, ня можа цягнуцца ў хвасьце гэтых задач, ён павінен ісьці ўперадзе, мабілізаваць і прыцягваць да гэтай справы шырокую грамадзкую думку.

Рабселькоры зьяўляюцца душою газэты, а разам з гэтым яны павінны быць і ў курсе тых задач, якія стаяць перад савецкім друкам. Гэта можа быць дасягнута толькі тады, калі рабселькор будзе працаваць над сабой, вучыцца і ўдзельнічаць у практычным будаўніцтве сацыялізму.

IУ усесаюзная нарада рабселькораў грунтоўна распрацавала задачы рабселькораўскага руху на бліжэйшы час пад пунктах гледжаньня сучаснага гаспадарчага і культурнага будаўніцтва ў нашай краіне, а таксама і пытаньне інтэрнацыянальнага выхаваньня рабселькораўскіх шэрагаў.

Вось чаму трэба абавязкова прапрацоўваць пастановы і рашэньні гэтае нарады.

Пастановы і рашэньні нарады павінны быць заўсёды пад рукою рабкора і селькора, пад рукою кожнай рэдкалегіі насьценгазэты, кожнага рабселькораўскага гуртка.

Бяз практыкі няма тэорыі, бяз тэорыі няма практыкі. Пастановы нарады выходзяць і з практыкі сацыялістычнага будаўніцтва і зьяўляюцца тэарэтычным падагульваньнем чарговых задач, таму не павінна быць ніводнага рабселькора, які-б уважліва не распрацаваў гэтых пастаноў.

„Чырвонае Шыла“ № 1 (126).

(Друкарня БДВ.)

Пяць год (125 нумароў) газэта была насьценнай.

Выходзячы ў два тыдні раз, яна была фокусам, у якім адбівалася ўсё грамадзкае жыцьцё прадпрыемства.

„Чырвонае Шыла“ ў працягу пяцёх год была на чале ўсіх кампаній, якія праводзіліся ў друкарні, яна выяўляла ўсё здаровае і хворае, усё добрае і дрэннае, што наглядалася на прадпрыемстве.

І вось мы бачым, што 126-ы нумар ужо ня вісіць на сьцяне, а па прыкладу іншых буйных фабрык і заводаў, выходзіць друкаваным з тыражом у 500 экзэмпляраў.

Нумар займае 4 старонкі сярэдняга фармату. З надворнага боку газэта робіць досыць прыемнае ўражаньне: добры падбор шрыфтоў, ня дрэнная вёрстка, ёсьць заметкі на нацыянальных мовах. На першай старонцы прывітаньні ад фрунзэўскага райкому КП(б)Б, ад ЦП саюзу друкароў, ад рэдакцыі газэты „Октябр“ і інш, але чамусьці ўсе прывітаньні, за выключэньнем «Октября» на расейскай мове.

Газэта вышла 8-га сакавіка, і гэтым вызначаецца яе характар, яна ўся прысьвечана жанчыне-работніцы, за выключэньнем маленькага аддзелу на чацьвертай старонцы „агляд вытворчых нарад“.

Ня зусім добра тое, што ў газэце няма ніводнага малюнку.

Таксама здаецца, друкары павінны-б былі ведаць цану друкаванага слова, і ў сваёй уласнай газэце, як прыклад павінны былі-б ухіліцца ад граматычных памылак. Але дзе вы бачылі. Яны сустракаюцца на кожным кроку. Навет яны пралезьлі і ў загалоўкі.

Ну, а як рэдагаваньне. Ёсьць артыкулы і заметкі стыльныя, вытрыманыя, але побач з імі ёсьць заметкі зусім сырыя, неапрацаваныя, амаль што няпісьменныя.

Мы добра ведаем, што пісаць у газэту павінны і адсталыя і малапісьменныя рабочыя, але на тое-ж ёсьць радкалегія, каб радагаваць, каб выпраўляць, каб надаць заметцы выгляд зручны для чытаньня.

Далей, загалоўкі і тыя не заўсёды дапасаваны да зьместу. Напрыклад: загаловак перадавіцы „Чаму 8-е сакавіка“ нейкі дзіўны і не падыходзячы да зьместу.

Мы ўжо ня кажам аб тым, што месца перадавіцы маглі займаць артыкулы больш сур'ёзныя і актуальныя, як артыкулы: Сапожнікава «Роля жанчыны ў сацыялістычным будаўніцтве», альбо Аронавай «Задачы сёньнешняга дню».

Такім чынам, мы бачым, што першы нумар ня зусім на вышыні. Але на тое гэта і першы.

Задачы і запатрабаваньні да друкаванай газэты значна большыя, чымся насьценнай і ў зьвязку з гэтым ёсьць пэўныя цяжкасьці. Але каб перамагчы ўсе цяжкасьці і зьнішчыць пералічаныя недахопы, патрэбна: папершае—рэдкалегіі больш уважліва адносіцца да рэдагаваньня заметак, падругое—трэба зьвязацца з адной з мясцовых газэт, каб тая прыняла шэфства, ці неяк другім чынам прымала ўдзел у выданьні газэты. Каб яна вылучыла з сваіх супрацоўнікаў таварышоў, якія-б дапамагалі рэдкалегіі. Тады газэта стане на ногі і будзе прыкладным органам рабочых.

Л. С-р.

ЗУЕЎ—АКТЫЎНЫ ГРАМАДЧЫК.

Прэзыдыум Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі разглядаў справу аб прасьледваньні рабкора Зуева ў сувязі з заметкамі ў розных газэтах.

Прэзыдыум адзначыў, што факты, зазначаныя ў зьмешчаных заметках аб дыскрэдытацыі карэспандэнта Зуева з боку некаторых працаўнікоў Аршанскай акругі, як-та: т. Рубенчыка, Вішнеўскай і Красьнікава, адпавядаюць сапраўднасьці. У пастанове падкрэслена, што т. Зуеў прымаў актыўны ўдзел у рабкораўскім руху ў працягу некалькіх гадоў, таксама зьяўляецца дабраахвотнікам Чырвонай арміі, у якой ён праслужыў 7 гадоў. Абвінавачаньне Зуева ў прымазаньні да рабкораўскага руху і ў тым, што ён быў афіцэр белай арміі зьяўляецца беспадстаўным і было накіравана на яго дыскрэдытацыю. З боку т. Валынца прасьледваньня т. Зуева ня было. Тав. Валынец на сходзе партактыву ў час абгаварэньня пытаньня самакрытыкі казаў, што ў непарадках у каапэратыве „Чырвоны Араты“ (дзе т. Зуеў зьяўляецца загадчыкам крамы) замешан і т. Зуеў, гэта дало повад да наступу некаторых асоб, для дыскрэдытаваньня.

Прэзыдыум ЦКК пастанавіў перадаць справу аб працаўніках абвінаваціўшых Зуева на разгляд АКК. Гальскі

Прапрацоўваем пастановы рабселькораўскай нарады.

Рабочыя і сялянскія карэспандэнты Калінкавіцкага раёну ўжо пачалі прапрацоўваць рэзалюцыі і пастановы, а таксама знаёміцца з вынікамі ўсесаюзнай нарады рабселькораў.

10 сакавіка ў гор. Калінкавічах адбылася раённая рабселькораўская нарада, на якой пытаньні IV усесаюзнай нарады занялі цэнтральнае месца. Пытаньне гэта абгаварвалася больш пяці гадзін. З спрэчак выявілася, што яшчэ і да раённай нарады некаторыя селькораўскія гурткі (Даманавічы) прапрацоўвалі даклады, якія былі на ўсесаюзнай нарадзе, а таксама пачалі прапрацоўку рэзалюцый і пастаноў зьезду.

На раённай нарадзе асабліва былі завострэны пытаньні аб барацьбе з шкоднікамі сацыялістычнага будаўніцтва, аб выкарчоўваньні з савецкага апарату бюракратызму і валакіты.

На нарадзе таксама быў заслуханы даклад прадстаўніка рэдакцыі газэты „Савецкая Беларусь“ аб выезьдзе аглядавае рэдакцыі і аб задачах правядзеньня агляду. Выступаючыя па дакладу таварышы ўхвалілі новыя мэтады працы рэдакцыі „Савецкая Беларусь“, запрашалі рэдакцыю ў свае глухія вёскі і абяцалі дапамогу ў правядзеньні гэтае важнае справы.

На вялікі жаль на нарадзе ня было ніводнага агранома і такія важныя пытаньні, як падрыхтоўка да сяўбы, узьняцьце ўраджайнасьці былі закрануты недастаткова. Гэта адзін з буйных мінусаў у рабоце нарады.

У практычнай працы селькораў гэты недахоп трэба выправіць і паставіць пытаньне ўраджайнасьці і падрыхтоўкі да сяўбы ў парадак дню рабселькораўскай працы.

В. З.

Узмацніць парткіраўніцтва.

У нашай вёсцы Чэбатовічах, Уваравіцкага р. быў арганізаваны селькораўскі гурток, у які запісалася 15 чалавек. Спачатку праца гуртка ішла досыць добра. Селькоры пры хаце-чытальні выпускалі насьценную газэту, якая цікавіла сялян. Зараз кіраўнікі селькораўскага гуртка паехалі вучыцца на рабфак і гурток пачаў распадацца. Загадчых хаты-чытальні т. Мядзюлянаў работаю ня цікавіцца і селькоры без кіраўніцтва.

Партарганізацыі неабходна ўзяцца за кіраўніцтва селькорамі.

Селькор.

Селькоры за вучобай.

Для таго, каб кожнаму рабселькору быць у курсе спраў рабселькораўскага руху ў СССР і за межамі, неабходна як сьлед прапрацаваць пастановы IV усесаюзнай рабселькораўскай нарады як індывідуальна, так і ў гуртках. Наш В.-Крушынаўскі гурток за распрацоўку гэтых пастаноў ужо ўзяўся. Заняткі праходзяць па праграме зьмешчанай у газэце „Зьвязда“. Ужо прапрацавалі даклад Ульянавай «Вынікі і пэрспэктывы рабселькораўскага руху СССР». Усваеньне распрацаванага матар'ялу здавальняючае. Селькоры з здавальненьнем вывучаюць гэтыя пастановы, каб пратварыць іх у жыцьцё.

Н. Крушына.

Рагачоўскі р., в. Крушынка.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР.

аб складзе Асобай Калегіі Вышэйшага Кантролю па Зямельных Справах пры Народным Камісарыяце Земляробства БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР пастанаўляе:

1. [illegible] Асобай Калегіі Вышэйшага Кантролю па Зямельных Справах пры Народным Камісарыяце Земляробства БССР.

2. Назначыць тав. Зыбко, Ігната [illegible], Старшынёй Асобай Калегіі Вышэйшага Кантролю па Зямельных Справах пры Народным Камісарыяце Земляробства БССР.

3. Членамі Асобай Калегіі Вышэйшага Кантролю па Зямельных Справах пры Народным Камісарыяце Земляробства БССР зацвердзіць наступных асоб:

т. т. Пуціло, Гарныева, [illegible], Тафоеву, Сямёна Ігнацьевіча.

Ад Наркамюсту: [illegible].

Ад Наркамзему: [illegible].

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

2-га сакавіка 1929 г., г. Менск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР

аб вызваленьні тав. Сасноўскага А. М. ад абавязкаў Намесьніка Старшыні Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі і назначэньні тав. Баля Б. М. Намесьнікам Старшыні Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР пастанаўляе:

1. Вызваліць тав. Сасноўскага, Антона Міхайлавіча, ад абавязкаў Намесьніка Старшыні Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі БССР.

2. Назначыць тав. Баля, Барыса Міхайлавіча, Намесьнікам Старшыні Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

За Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР [illegible].

9 сакавіка 1929 г., г. Менск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР

аб адкліканьні члена Вярхоўнага Суду БССР тав. Гарныева, Міхаіла Андрэевіча, са складу Вярхоўнага Суду БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР пастанаўляе:

Адклікаць члена Вярхоўнага Суду БССР тав. Гарныева, Міхаіла Андрэевіча, са складу Вярхоўнага Суду БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

2-га сакавіка 1929 г., г. Менск.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

аб унясеньні зьменаў у статуты кааперацыйных арганізацый у сувязі з пастановаю ЦВК і СНК СССР «Пра парадак утварэньня, захаваньня і выдаткаваньня капіталаў кааперацыі».

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

[illegible]

...уносіць адпаведныя зьмены у зацьверджаныя імі індывідуальныя і тыпавыя статуты кааперацыйных арганізацый.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР А. Дубавіцкі.

6-га сакавіка 1929 г., г. Менск.

Постановление Совета Народных Комиссаров БССР

о внесении изменений в уставы кооперативных организаций в связи с постановлением ЦИК и СНК СССР «О порядке создания, хранения и расходования капиталов кооперации».

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет:

[illegible]

...ства внести соответствующие изменения в утвержденные ими индивидуальные и типовые уставы кооперативных организаций.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР А. Дубовицкий.

6-го марта 1929 г., г. Минск.

БУДАЎНІЦТВА Ў МЕНСКУ.

НА ЖЫЛЬЛЁВАЕ БУДАЎНІЦТВА Ў МЕНСКУ СЁЛЕТА БУДЗЕ ВЫДАТКАВАНА 735 ТЫСЯЧ РУБ., 1.650 ТЫСЯЧ РУБ. НА ПРАВЯДЗЕНЬНЕ КАНАЛІЗАЦЫІ.

На жыльлёвае будаўніцтва сёлетняга сэзону ў Менску мяркуецца выдаткаваць 735.000 руб. Гэтыя грошы будуць разьмеркаваны наступным чынам: 255.000 руб. на дабудаваньне дому ў 70 квартэр на рагу Камсамольскай і Унівэрсытэцкай, 40.000 р. на заканчэньне дому для начскладу на пляцы Парыскай Камуны, 80.000 р. на заканчэньне дому па Маскоўскай вул., 195.000 руб.—на будаўніцтва новага дому па Маскоўскай вул. на 76 кватэр, які будзе мець 202 пакоі. Пабудова гэтага дому будзе каштаваць 480.000 руб.

Апроч гэтага, камгас удзельнічае ў пабудове новага дому на 74 кватэры ў акцыянэрным т-ве «Домстрой» з паем у 75000 руб.

Па лініі дабрабыту сёлета мае быць выдаткавана 100.000 руб. Гэтыя сродкі пойдуць на забрукаваньне Лагойскага тракту, Нова-Камароўскай, Чырвонаармейскай і цэлага шэрагу інш. вуліц.

У галіне правядзеньня каналізацыі сёлета будзе выканана вялікая праца. Заключаны дагаворы з «Водоканалом» на 1.250.000 руб. на працяг работы па правядзеньню каналізацыі, пракладку калектару, напорнага вадаводу, на пабудову 20 гэкт. палявой фільтрацыі і інш.; апроч гэтага, заключаны дагавор на 400.000 руб. на правядзеньне дамовых злучэньняў каналізацыйных труб.

Сёлета можна будзе выкарыстаць для загарадных гуляньняў Антонаўскі парк, які займае каля 350 гэкт. У парку праведзены часткова дарожкі, зроблена агароджа. Камгас наладжвае з вясны аўтабусныя рэйсы ў парк. Перад ЦСПСБ і інш. арганізацыямі зараз стаіць задача папулярызацыі парку сярод шырокіх працоўных мас, бо ён зьяўляецца вельмі карысным месцам адпачынку ў летні час.

Да будаўніцтва павільёнаў выстаўкі.

Зараз узмоцненым тэмпам адбываецца загатоўка будаўнічых матар'ялаў, каб з вясны распачаць будаўніцтва памяшканьняў усебеларускай выстаўкі сельскай гаспадаркі і прамысловасьці.

Усяго ў гэтым годзе будзе занята на будаўніцтве выстаўкі да 300 рабочых.

Замест чыгуначнай каляіны, якая меркавалася, да месца выстаўкі будзе праведзена трамвайная каляіна, па якой змогуць таксама рухацца і чыгуначныя вагоны.

ПРАВІЛЫ ПРЫЁМУ

НА КУРСЫ КАЛГАСНЫХ І КААПЭРАЦ. ПРАЦАЎНІКОЎ.

(На 1929-30 нав. год).

1. Курсы маюць на мэце падрыхтаваць працаўнікоў:

а) для нізавой сеткі сельска-гаспадарчае каапэрацыі, арганізатараў-кіраўнікоў нізоўкі, галоўным чынам, крэдытнай каапэрацыі (30 проц. усяго складу курсантаў і б) для непасрэднага кіраўніцтва самімі калгасамі (70 проц.).

2. Тэрмін навучаньня на курсах вызначан гадавы.

3. На 1929-30 навучальны год будзе прынята на курсы 350 чал.

4. На курсы прымаюцца:

а) члены УсеКП(б) (з 2-хгадовым партстажам) у правілах прыёму, агалошаных у часопісе „Известия ЦК ВКП", памылкова прапушчаны партстаж для камандыруемых на курсы з рабочых (у тым ліку батракоў) і сялян, прычым рабочых павінна быць ня менш 50 проц., (служачыя на курсы ня прымаюцца).

б) Умеючыя добра чытаць, пісаць і ведаючыя чатыры дзеяньні арытмэтыкі.

в) Маючыя палітычнае разьвіцьцё ў абхваце школы палітграматы.

г) Маючыя вопыт працы ў сельскай гаспадарцы (пажадана ў калгасах і саўгасах); ня ведаючых сельскае гаспадаркі пасылаць ня трэба.

д) Ва ўзросьце ад 20 да 33 гадоў.

5. У ліку кандыдатак на курсы жанчын павінна быць ня менш 15 проц.

6. Асаблівая ўвага пры вярбоўцы павінна быць зьвернута на неабходнасьць падбору кандыдатаў з нізавых радавых работнікаў (калгасаў, нізоўкі, сельска-гаспадарчае каапэрацыі, саўгасаў, ад варштату), прычым у ліку кандыдатаў на курсы непасрэдна з калгасаў павінна быць ня менш 40 проц., іх належыць браць з буйных калгасаў. Рэкамендуецца пасылка на курсы дэмабілізаваных чырвонаармейцаў, у прыватнасьці чырвоных камандзіраў.

7. Адбор кандыдатаў на курсы адбываецца губэрскімі і акруговымі партыйнымі камітэтамі, з канчатковым зацьверджаньнем цэнтральнай прыёмачнай камісіяй пры аддзеле па працы ў вёсцы ЦК УсеКП(б).

8. Нацыянальныя вобласьці і нацрэспублікі даюць сваіх кандыдатаў, якія ўладаюць расейскай мовай і адказваюць запатрабаваньням прыёму.

9. Усе кандыдаты, якія камандыруюцца на курсы, павінны быць забясьпечаны месячным водпускам з захаваньнем утрыманьня на месцы працы, прычым канец водпуску павінен быць прыстасован непасрэдна да часу выезду ў Маскву.

10. Кандыдаты, якія камандыруюцца на курсы, павінны быць цалкам забясьпечаны заработнай платай да часу выезду ў Маскву, а таксама ўсёй належачай выхадной дапамогай па месцы працы, аб чым кожнаму павінна быць выдадзена афіцыйная спраўка для падачы ў кіраўніцтва курсаў (да атрыманьня канчатковага адказу аб прыняцьці іх на курсы намечаныя кандыдаты з працы на месцох не звальняюцца).

11. Курсанты забясьпечваюцца на курсах інтэрнатам, пасьцельным рэчамі, харчамі і вучэбнымі дапамогамі (пасьцельнай бялізнай, абуткам, адзеньнем, наогул абмундыраваньнем курсанты не забясьпечваюцца). Апрача таго, курсанты атрымліваюць 15 руб. у месяц стыпэндыі на сябе; на ўтрыманьне сям'і, у залежнасьці ад мясцовасьці (сяло ці горад) і ліку ўтрыманцаў, атрымліваюць ад 40 да 90 руб. (у сярэднім 75 руб.)

Увага: Інтэрнатам забясьпечваюцца толькі курсанты. З прычыны цэлага шэрагу сур'ёзных перашкод і нявыгод, зьвязаных з прыездам членаў сям'і ў Маскву, пераезд сем'яў курсантаў у Маскву забаранены.

12. Выдаткі на паездку кандыдатаў у Маскву на прыёмныя іспыты і непрынятых назад на месца аплачваюць партыйныя камітэты, якія камандыруюць кандыдатаў. Парткомы і самі кандыдаты гэтым папярэджваюцца аб немагчымасьці аплачваць гэтыя выдаткі за рахунак ЦК.

13. Мясцовыя партыйныя камітэты не пасылаюць намечаных на курсы кандыдатаў у Маскву да атрыманьня паведамленьня ад Цэнтральнай Прыёмачнай Камісіі аб дапушчэньні таварыша да прыёмных іспытаў.

14. Камандыруемыя на курсы кандыдаты на мясцох павінны быць агледжаны доктарам і мець пасьведчаньне аб здавальняючым стане здароўя.

15. Камандыруемыя на курсы таварышы асабліва даПрызыўнікі, на мясцох, да ад'езду ў Маскву, павінны афарміць свае адносіны да вайсковай службы (зьняцца з вучоту, атрымаць, у выпадках патрэбы, неабходныя адтэрміноўкі, льготы і г. д.), бо курсы ў гэтых адносінах ніякіх абавязацельстваў і хадайніцтва аб асвабаджэньні і г. д. на сябе не бяруць.

16. Адбор курсантаў мясцовыя партарганізацыі павінны распачаць ад дню атрыманьня гэтых правіл прыёму. Сьпісы намечаных кандыдатаў і ўсе неабходныя да іх матар'ялы і дакуманты (гл. увагу) павінны быць прадстаўлены ў цэнтральную прыёмачную камісію не пазьней 1-га мая. Цэнтральная прыёмачная камісія паведаміць партарганізацыі аб дапушчаных да прыёмных выпрабаваньняў не пазьней 15-га чэрвеня.

Увага: Разам са сьпісам усіх кандыдатаў на кожнага з іх абавязкова павінна быць прадстаўлена: а) дакладна запоўненая анкета ў 2-х экзэмпл.; б) камандыровачнае пасьведчаньне (ад акругкому, губкому); в) характарыстыка, выдадзеная акругкомам (губкомам); г) дакумант аб адносінах да вайсковай службы; д) спраўка аб стане здароўя; е) спраўка аб здавальненьні камісіяй; (гл. вышэй) ж) спраўка ад сельсавету ці дамкому, ці міліцыі аб сямейным становішчы з указаньнем колькасьці ўтрыманцаў, разьмерам заработку членаў сям'і кожнага ў асобку, дзе жывуць члены сям'і (у горадзе, вёсцы) і налічча гаспадаркі (зямля, дом, жывёла, інвэнтар, разьмер пасеву).

17. Прыёмныя іспыты на курсах праводзяцца ад 19 да 31 жніўня, а рэгулярныя заняткі пачынаюцца з 1-га верасьня.

18. Усе курсанты даюць абавязацельства па сканчэньні курсаў прапрацаваць ня менш 3-х гадоў на нізавой каапэрацыйнай ці калгаснай працы.

19. Кожнага з намечаных кандыдатаў партком павінен азнаёміць з гэтымі правіламі.

ХРОНІКА.

ПРЫВІТАНЬНІ РАЙЁННЫХ ЗЬЕЗДАЎ САВЕТАЎ ЦВК БССР.

На імя Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР паступілі прывітальныя тэлеграмы ад райённых зьездаў саветаў: Клімавіцкага, Чэрыкаўскага, слуцкага, Заслаўскага, Жлобінскага, Рагачоўскага, Сіроцінскага і Бягомльскага раёнаў.

Вітаючы ЦВК БССР, райённыя зьезды саветаў запэўняюць вышэйшы орган Савецкай Улады, што яшчэ з большай напружанасьцю пойдуць да далейшых перамог у справе сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

Як праходзяць перавыбары Менскага гарсавету.

Да 10-га сакавіка ў Менску праведзена 128 перавыбарчых сходаў, на якіх прысутнічала 76 проц. абіральнікаў; жанчын прысутнічала 69 проц. За гэты час абрана 250 дэпутатаў і 121 кандыдат. Жанчындэпутатаў—26 проц., ці 67 чалавек.

Па партыйнасьці: членаў КП(б)Б—128, ці 63 проц., ЛКСМБ—28, ці 11 проц.

Па нацыянальнасьці: 146 беларусаў, 78 яўрэяў, 15 расейцаў, 8 палякаў і 5 інш. нацыянальнасьцяй.

ДА 5-ГОДЗЬДЗЯ МОПР'у.

Скарбоначны збор на карысьць Мопр'у.

17 і 18 сакавіка Акруговы Камітэт Мопру наладжвае ў Менску скарбонкавы збор, у правядзеньні якога прымуць удзел звыш 400 чалавек актывістаў ячэек Мопру. Сабраныя сродкі пойдуць на ўзмацненьне фонду Мопру.

Урачыстыя вечары.

23 сакавіка ў Менск прыяжджае намесьнік старшыні Выканкому Мопру тав. Стасава. У гэты дзень у клюбе Карла Маркса будзе наладжан урачысты вечар, прысьвечаны 5-хгодзьдзю Мопру БССР.

25 сакавіка ў клюбе імя Леніна адбудзецца вечар палітэмігрантаў і былых палітказаржан. На вечары будуць наладжаны ўспаміны.

Збор з білетаў у кіно і тэатры.

Паводле пастановы Прэзыдыума Менскага Гарсавету ў працягу 2 тыдняў пачынаючы з 18 сакавіка, на білеты ў кіно і тэатр будзе налічацца збор у карысьць Мопру. На білеты ў кіно—3 кап. і ў тэатры—5 кап.

У Менск прыехала прадстаўніца кампартыі Польшчы.

Учора ў Менск прыехала прадстаўніца камуністычнай партыі Польшчы тав. Марская.

Тав. Марская прыме ўдзел у вечарох, якія наладжваюцца Мопрам.

У Менск прыляціць самалёт—„Усе ў ТДА-Авіяхім".

Самалёт „Усе ў ТДА-Авіяхім" робіць агітпалёт па акругах БССР. Цяпер самалёт знаходзіцца ў Бабруйшчыне. У аўторак, 19 сакавіка, самалёт прыляціць у Менск. Самалёту на аэрадроме будзе наладжана ўрачыстае спатканьне.

Самалёт ускалыхнуў грамадзкасьць.

Прылёт Самалёту «Все в Осоавиахим» у Гомельшчыну ў значнай меры ажывіў інтарэс працоўных да работы Асаавіяхіму. У Цярахоўскім і Лоеўскім раёнах сялянства зрабіла ўрачыстую сустрэчу. На мітынгах прысутнічала да 1000 чалавек. Палёты паасобных сялян на самалёце былі падставай ажыўленых гутарак. Гэтыя сяляне агітавалі за ўступленьне ў Асоавіяхім.

КАМСАМОЛ РЫХТУЕЦЦА ДА ПРАМЫСЛОВАГА ПАХОДУ.

Камсамол гораду Гомелю пачаў падрыхтоўку да правядзеньня вытворчага паходу рабочай моладзі. Асноўнымі лёзунгамі спаборніцтва—барацьба за павышэньне вытворчасьці працы, зьніжэньне сабекаштоўнасьці, павышэньне якасьці, вайна з прагуламі і г. д.

Будзе выдадзена адозва да ўсёй рабочай моладзі па пытаньню ўдзелу па спаборніцтве. Адбудуцца вытворчыя канфэрэнцыі рабочай моладзі. Апроч таго будзе праведзен акруговы конкурс на лепшую камсамольскую ячэйку па ўдзелу ў спаборніцтве.

Рэарганізацыя Бел. Дзярж. Капэлы.

Калегія Наркамасьветы даручыла Галоўмастацтву з наступнага году рэарганізаваць Беларускую Дзяржаўную Капэлу з мэтай падбору лепшага складу харыстаў. Рэарганізацыя будзе таксама праведзена і з мэтай паляпшэньня працы Капэлы. Побач з гэтым Наркамасьветы адпусьціў на выдаткі Беларускай Дзяржаўнай Капэлы 1000 руб.

Утварэньне запасу масла і сыру.

Дзеля большага забясьпечаньня цэрабкопаў на асеньні і зімовы сэзоны Белрабсэкцыя пастанавіла ў перыяд красавіка-верасьня ўтварыць запасы масла і сыру ца 245 тон.

17 новых хлебных крам.

У хуткім часе ў Менску будзе адчынена 17 новых хлебных крам. Па лініі МЦРК будуць адчынены 6 крам; па лініі працкалектыву пекароў—6 крам, транспартнай спажывецкай каапэрацыі—3 крамы і каапэрацыі інвалідаў—2 крамы.

Ліквідацыя няпісьменнасьці.

У 13-ці раёнах Менскай акругі і гор. Менску сёлета навучаецца на лікпунктах 15.000 чалавек, з якіх 65 проц. жанчын. Сёлета назіраецца вялікі наплыў беднаты, батрацтва і дапрызыўнікаў. Калі летась навучалася на лікпунктах да 200 дапрызыўнікаў, дык сёлета лік дапрызыўнікаў перавышае 1000 чалавек.

Назіраецца больш рэгулярнае наведваньне пунктаў.

Распачалі працу 6-месячн. курсы па падрыхтоўцы настаўнікаў.

14 сакавіка распачалі сваю працу курсы па падрыхтоўцы настаўнікаў для вясковых пачатковых школ.

На курсы прынята да 100 чалавек беспрацоўных, маючых сярэднюю адукацыю. Заняткі на курсах адбываюцца ў памяшканьні 2-й менскай сямёхгадовай школы.

Улетку курсанты будуць праводзіць практычныя заняткі па сельскай гаспадарцы. У плян працы курсаў уведзена шэраг экскурсій на розныя прадпрыёмствы г. Менску.

Курсы для батракоў.

Наркамасьветы пастанавіў з 1-га мая пры Віцебскім рабфаку арганізаваць 4-месячныя курсы для падрыхтоўкі батракоў у рабфакі БССР.

На курсы будуць прымацца батракі, якія маюць ня менш 2-гадовага стажу працы ў саўгасах, а таксама тыя, хто прапрацаваў у прыватных гаспадарках ня менш 5-ці гадоў.

Першыя і другія павінны мець прафстаж ня менш году.

На курсы будзе прынята 60 чалавек, прычым 35 проц. месц адводзіцца для батрачак. Скончыўшыя гэтыя курсы будуць прымацца на рабфакі без іспытаў (па разьмеркаваньні Наркамасьветы).

Нарада па вышэйшай адукацыі.

Калегія Наркамасьветы пастанавіла склікаць 15 красавіка нараду па вышэйшай адукацыі.

У нарадзе прымуць удзел рэктары ВНУ, прарэктары па навучальнай частцы, дэканы ўсіх факультэтаў, прадстаўнікі студэнцтва і інш.

На нарадзе будуць абгавораны пытаньні аб мэтавай устаноўцы кожнай навучальнай установы і кожнага факультэту, плян развіцьця вышэйшай асьветы ў БССР і шэраг іншых пытаньняў.

З лікпунктаў таварыства „ПН" будзе выпушчана 24.500 чал.

Выпускі з усіх лікпунктаў БССР адбудуцца ў перыяд з 15 красавіка да 1-га мая.

У горадзе і вёсцы выпуск з лікпунктаў будуць праводзіць спэцыяльна вылучаныя камісіі з прадстаўнікоў мясцовых установаў і арганізацый.

З лікпунктаў таварыства «Прэч няпісьменнасьць» сёлета будзе выпушчана 24.500 чал.

Перападрыхтоўка настаўнікаў яўрэйскіх школ.

Навукова-мэтадалёгічны камітэт Наркамасьветы зацьвердзіў навучальны плян летніх 6-тыднёвых курсаў па перападрыхтоўцы настаўнікаў яўрэйскіх пачатковых школ. У праграме курсаў шмат месца адведзена пытаньням сельскай гаспадаркі і павышэньня ўраджайнасьці, ваенізацыі і грамадзкім дысцыплінам. Курсы адбудуцца ў г. Менску; імі будзе ахоплена звыш 60 настаўнікаў.

Каго яшчэ вычысьцілі з ВНУ.

За захаваньне свайго сацыяльнага паходжаньня Наркамасьветы пастанавіў выключыць з БДУ студэнтаў Тэпліц Сару (Праўгас), Налэльсона (Мэдфак), Маршак (Праўгас), Сталяра (Пэдфак) і Каралёва (з Горацкага рабфаку).

Апрача таго, выключаны з БДУ, як няправільна прынятыя: Фэльдман-Гіткіна і Кусьцікава.

КІНО.

„АПОШНЯЕ КАХАНЬНЕ НАПАЛЕОНА".

(«Інтэрнацыянал».)

Гэты «гістарычны баявік», пэўна, мае ўжо сталыя гады і сваю гісторыю. Але ёсьць нешта такое, што робіць яго прыемлемым і ў нашы часы. Трохі пра яго зьмест. Напалеон (асоба сапраўды гістарычная і ў гэтым гістарычнасьць фільму) у сваім заваёўчым запале трапіў у Польшчу. Польскія патрыёты пакладаюць на яго вялікія надзеі, яны чакаюць ад яго вызваленьня і адраджэньня Польшчы. Такі фон, на якім разгортваецца падвойная любоўная інтрыга: каханьне Напалеона да маладое патрыёткі графіні Валеўскай і ўзаемнае каханьне графіні Валеўскай і ад'ютанта Напалеона—графа Эгіаса. Зразумела, перамагае Напалеон, а нешчасьлівага каханка графіні чакае ганебная сьмерць.

Дзьве рысы трэба адзначыць: угодніцтва польскіх магнатаў перад Напалеонам і дэспатызм апошняга. Абедзьве рысы перададзены правільна і пераконваюча і гэта бязумоўна, станоўчы бок фільму. Больш ідэалёгіі ў ім нельга шукаць. Фільму мае і іншыя пастановачныя вартасьці, таксама добра вложаны, дзея разгортваецца павольна, зразумела. Аднак нельга сказаць, каб фільм выклікаў асаблівую цікавасьць.

Габ.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газэты «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кнігі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

1. «Замеры буржуазіі супроць СССР мірная палітыка саветаў». Прамовы М. Кашэна, К. Варашылава, М. Літвінава. Стар. 109, цана 10 кап.

2. «Сонечны паход» М. Чарот. Стар. 92, цана 75 кап.

3. «Вучаняты» А. Александровіч, А. Вольны, А. Дудар. Раман беларускіх лясоў. Выданьне другое. Старонак 159, цана 60 кап.

ШАХМАТЫ № 9 (154).

Пад рэдакцыяй А. А. Каспэрскага.

Задача № 9 К. Эйдэльмана—Менск.

Бел. Кра3, Лd2, Лf4, Сс3, Ке7, п. g3 (6).

Чорн. Кре3, Фh7, Сh8, Сb7, Ке5, п. п. g4, е4, с4, f7, d7 (10). Мат у 2 хады.

Чэмпіянат Менску.

На днях гульня ў чэмпіянаце заканчываецца. За першынства змагаюцца Розэнталь +7—2 і Мазэль І. +10—3; добра стаіць Шукевіч + 7½—1½. Вынік няскончаных партый высьвятліць, хто з гэтых ігракоў заваюе першынства. Блюмбэрг, пачаўшы турнір дрэнна, цяпер энэргічна фінішуе—выйграе партыю за партыяй, і можна спадзявацца, што займе ня ніжэй чацьвертага месца (мае +8—4).

З маладых, акрамя Мазэля І., добрыя шансы на высокае месца мае Кацнэльсон.

Падрыхтоўка да міжпрафсаюзных спаборніцтваў.

11 сакавіка ў клюбе гарбароў пачаліся шахматна-шашачныя чэмпіянаты па саюзу гарбароў. Прымае ўдзел каля 50 ігракоў; ёсьць і жанчыны, якія з посьпехам змагаюцца з мужчынамі. Так, шахматыстка з шчотачнае фабрыкі Ліпмая у першыя два дні выйграла ў мужчын.

У будаўнікоў.

Пад кіраўніцтвам майстра Гардона інтэнсыўна разгортваецца шашачная праца ў клюбе «Чырвоны будаўнік». Быў праведзен гурткавы турнір; першынства заваяваў Багамольнікаў. Гурток клюбу згуляў таварыскі матч з гуртком „Торгстроя"; матч выйграў клюб +10—2.

У хуткім часе будуць праведзены турніры па Менску, а потым па саюзу будаўнікоў усебеларускі турнір.

Апавяшчэньні.

— Сёньня а 8 гадз. увеч. у памяшк. 1-ай школы (Інтэрнацыянальная, 31) адбудзецца вечар для ўсіх сяброў групкамаў № 1, 2, 7 і шк. № 1 і 7, які прысьвечан 10 годзьдзю Камінтэрну і 18-му сакавіка. У вечары прымуць удзел удзельнікі выканкому Камінтэрну.

— У нядзелю, 17 сакавіка, а 6 гадзіне ўвечары ў аўдыторыі № 33 (Земляробскі завулак) адбудзецца пасяджэньне юрыдычнай сэкцыі навуковага таварыства пры БДУ.

НА ПАВЕСТЦЫ:

Даклад праф. Краўчэнкі на тэму: «Новыя матар'ялы да дыплёматычнай гісторыі імпэрыялістычнай вайны».

— АПА Фрунзаўскага РК КП(б)Б паведамляе, што ў панядзелак, 18 сакавіка, роўна а першай гадзіне дню ў памяшканьні АПА Габінэту адбудзецца нарада ўсіх настаўнікаў Адзінай Партыйнай школы Фрунзаўскага РК.

З прычыны важнасьці пытаньняў просьба зьявіцца без спазьненьня.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Сёньня, 16-III, а 6-й гадз. увечары адбудзецца сход утрыманцаў, сяброў саюзу Працасьветы па выбарах дэпутатаў у Гарсавет.

— У нядзелю а 5 г. увеч. пасяджэньне фракцыі праўленьня дому; а 6 г. увеч. пасяджэньне праўленьня; а 8 г. увечары агульны сход сяброў юнсэкцыі дому (перавыбары бюро юнсэкцыі), пасьля—кіно.

— Сёньня а 6-й гадзіне ўвечары ў памяшканьні Дому Асьветы адбудуцца заняткі хімкаманд, складзеных з дэлегатаў Фрунзаўскага раёну, агульна-гарадзкога, нархарч і Меншвея.

Просьба зьявіцца своечасова.

Заняткі адбудуцца ў пакоі № 2.

— Даводзіцца да ведама слухачоў курсаў краязнаўства, што ў нядзелю, 17-III будуць прачытаны лекцыі.

1. Вывучэньне гісторыі Беларусі за апошнія 10 год.—Заслуж. праф. акадэмік У. ПІЧЭТА.

2. Краязнаўства і павышэньне ўраджайнасьці.—Сэкрат. аддз. прыроды і гаспадаркі БАН САМЦЭВІЧ.

Пачатак роўна а 11 г. дня ў 41 аўд. пэдфаку (II-гі паверх).

Запрашаюцца студэнты Эканам. Адд. Фак. Права і Гаспадаркі і іншых установаў.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ТЭАТР-КІНО

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.

СУБОТА, 16-га САКАВІКА

Для членаў прафсаюзаў.

ПРЭМ'ЕРА „МОСТ"

(на шляхох індустрыялізацыі)

П'еса ў 4 дзеях, 9 абразох А. РАМАНОВІЧА.

Білеты—у рабочай касе. Пачатак а 8 гадзіне ўвечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». З аўторка 12 сакавіка ЗАМЕЖНЫ МАСТАЦКІ БАЯВІК „РЭЙНСКІ БУНТАР" У 8 частках. Пачатак а 7 гадзіне.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ. ЗАМЕЖНЫ ФІЛЬМ „ДРУГОЕ ЖЫЦЬЦЁ" У 8 ЧАСТКАХ. ПАЧАТАК А 7 ГАДЗІНЕ.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». З аўторка 12 сакавіка Мастацкі гістарычны баявік „КАХАНЬНЕ НАПОЛЕОНА" У 8 ЧАСТКАХ.

1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР». „КАПІТАНСКАЯ ДАЧКА" Пачатак а 3 і 5 гадзіне. ЦАНА БІЛЕТУ 10 КАП.

ЦУКРАТРЭСТ

даводзіць да ведама ўсіх дзяржаўных і каапэрацыйных устаноў, што БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА ЦУКРАТРЭСТУ

поўнасьцю ліквідуецца.

Усе асобы і ўстановы, якія маюць якія-небудзь прэтэнзіі, могуць прад'явіць гэткія ў 2-хтыднёвы тэрмін з дню публікацыі, але не пазьней 1-IV пасьля якога тэрміну ніякія прэтэнзіі прымацца ня будуць.

БЕЛКАНТОРА ЦУКРАТРЭСТУ г. МЕНСК, Камсамольск. вул., 12.

Цукратрэст у сувязі з ліквідацыяй канторы распрадае маемасьць (канц. мэблю, вагі і г. д.).

Агледзець інвэнтар можна штодзённа ў канторы ад 2—3 гадз. і на складах (пакгаув Зах. чыгун.) ад 1 да 3 гадз.

Быхоўскі Гарсавет паведамляе, што назначана для разгляду справа аб скасаваньні шлюбу гр-кі Науменкавай Праскоў'і Ісаакавай з Науменкавым Цярэнціем Фоміным, месца жыхарства якога невядома.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Сяброўскі білет за № 6-26595 Дабравальскага М. Н., выд. акр. аддз. саюза будаўнікоў, кв. 317.

— Сяброўская кніжка Мазырск. ЦРК за № 1852 і с-гасп. крэдытн. т-ва за № 788 на імя Кірынскага І. С., кв. 318.

ПРЫГАВАР.

Імем Беларускай Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Нарсуд г. Барысава ў складзе старшыні Нарсудзьдзі т. Кваткоўскага, членаў-нарзасядацеляў Зільберглід і Кворас, пры сакратару Пятніцкім, з удзелам абвінаваўцы пам. пракурора Маскалёва і праваабаронцы Гэрыновіч, заслухаўшы і разгледзеўшы на адчыненым судовым пасяджэньні ад 4 лютага 1929 г. справу па абвінавачваньню гр-н Насты Міхасёвай Мазалеўскай, 30 год, пісьменная, судзімай па 153 арт. КК у 1928 г., сялянку з малай гаспадаркай; Кузьмы Адамавага Бекешава, 29 год, беспартыйнага, пісьменнага, судзімага на 153 арт. КК, служачага пісьмаводцам, сямейнага і Надзеі Міхасевай Бекеш, 27 г., пісьменная, беспартыйная, судзімая, жыве на сродкі мужа, мае двое малых дзяцей,—усіх у злачынстве, прадугледжаным 239-б арт. КК, знайшоў іх вінаватымі ў тым, што 18 жніўня 1928 г. распаўсюдзілі сьвядома няпраўдзівыя, ганьбуючыя весткі пра сакратара Нарсуду г. Барысава Скавароднікава, выявіўшыяся ў тым, што ў пададзенай касацыйнай справе ў Акруговы Суд па справе, у якой усе падсудныя абвінавачваліся за пабіцьцё гр-на Комара, якія з мэтай апраўдаць сябе, пісалі ў скарзе, што Скавароднікаў часта гасьціў у Комара і на падставе гэтых адносін заносіў няпраўдзіва даваемыя доказы сьведкамі. Віноўнасьць іх устаноўлена судовым сьледзтвам, матар'ялам, здабытым па справе і поўным прызнаньнем сваёй віны падсуднымі. Злачынства прадугледжана не 239-б, а 239-а арт. КК. А таму, кіруючыся 320 і 326 арт. КПК і на падставе 239-а артыкулу КК,

прыгаварыў

гр-н Насту Міхасёву Мазалеўскую, Кузьму Адамавага Бекешева і Надзею Міхасёву Бекешаву пакараць прымусовай працай тэрмінам на тры месяцы кожнага. Маючы на ўвазе нявысокую культурнасьць асуджаных, кепскае матар'яльнае становішча і поўнае прызнаньне сваёй віны, суд знайшоў магчымым ужыць да іх 51 арт. КК і накладзеную меру сацыяльнай абароны замяніць грамадзкім ганьбаваньнем і на падставе 42 арт. КК абвясьціць гэта ганьбаваньне праз друк за кошт падсудных. Прыгавар канчатковы, парадак абскарджаньне касацыйна у Менакрсуд—у 14-дзённы тэрмін.

= ДАВЕРАНАСЬЦЬ =

на вядзеньне гандлёвых апэрацый, выдадзеная кіраўніцтвам Белкаапсаюзу намесьніку старшыні кіраўніцтва Г. Б. Хаскіну, пасьведчаная ў Менскай Натарыяльнай Канторы 1 сьнежня 1928 г. [illegible], аб чым [illegible] лічыцца несапраўднай [illegible].

Менск. Дзяржаўная друкарня.